

Νεανυική γένεσις

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΕΗΣΙΣ. Γλυπτό τοῦ Rodin.

ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ, Τῆς Διευθύνσεως.

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ.

ΔΙΑΛΕΧΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ. Ὑπό Ἐμμ. Μυτιληναίου,
Πρασβυτέρου.

ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ. Τὸ γέλιο καὶ ὁ χαρακτήρ. Μετάφρασις
(ἀπὸ τὸ Ἀγγλικὸ) τῆς κ. Εἰρήνης Ἀμίκα Ἀλιβιζάτου.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ: «Σγουρδς», τῆς Ella Boeckl Arnold.

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ. Τί σπουδάζουν οἱ δικηγόροι. Νομικοῦ.

Τί εἶναι τὸ ἄτομον. Th. Moreux. Μετάφρασις Α. Α.

Ἀλεξίπτωτο γιὰ ὁλόκληρο ἀεροπλάνο. Α. Α. Ἀπ.

ΤΕΧΝΗ. Μία σύντομη ἱστορία τῆς Τέχνης. 1. Εἰσαγωγικὸ ὁμιώμα. Θαλῆ Θαλεροῦ. Ἡ Φανερωμένη, ὅπὸ Δ. Ι. Π.

Ο ΚΥΚΛΟΣ ΜΑΣ. Ἡ πρώτη δικηγορικὴ ἀμοιβή.

Ἀλλοηλογραφία.

ΑΘΗΝΑΙ – ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 1931

ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 2.50

ΑΡΙΘ.

4

ΝΕΑΝΙΚΗ ΨΥΧΗ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΥΠΟ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦ. ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ: ΕΤΗΣΙΑ ΔΡΧ. 25
ΕΞΑΜΗΝΟΣ » 15
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ \$ 1

ΓΡΑΦΕΙΑ:
ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ 44
ΑΘΗΝΑΙ

Οί μη επιστρέφοντες τὸ φύλλον, ὡς ἀπαράδεκτον, θεωροῦνται συνδρομηταί.

Ὁ ἐγγράφων πέντε συνδρομητὰς λαμβάνει τὸ περιοδικὸν δωρεάν.

Νεανική ψυχή

R O D I N



Δ Ε Η Σ Ι Σ



ΔΥΟ ΛΟΓΙΑ

Συχνά θα έχετε ιδει δέντρα με ώριμους καρπούς και ίσως έχετε παρακολουθήσει και την ύπομονητική προσπάθεια που καταβάλλει ο κηπουρός, ως πού ν' αναπτυχθῆ τὸ δέντρο.

Υποθέστε τώρα μιὰ ὠμορφη ἀχλαδιά φορτωμένη με ὄριμα ἀχλάδια, και, για μιὰ στιγμή, φαντασθῆτε την ἱκανή νὰ σκεφθῆ. Μπορεῖ, κυττάζοντας τὸν ἑαυτό της και τοὺς ὄριμους καρπούς της, νὰ περηφανευθῆ, μπορεῖ, ἐπίσης, νὰ εἰπῆ: «Ὅλα αὐτὰ μου ἀνήκουν, θὰ τὰ διαθέσω ὅπως μου ἀρέσει. Θὰ ρίξω τὰ ἀχλάδια μου στὸ νερὸ τῆς λίμνης πού εἶναι ἀπὸ κάτω, για νὰ ἰδῶ τὴ ἐντύπωση θὰ κάμουν στὰ ψάρια, ἢ θὰ τ' ἀφήσω πάνω στὰ κλαδιά μου, για νὰ τὰ καμαρώνω».

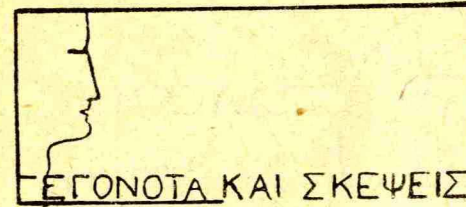
Αὐτὴ ἡ συμπεριφορὰ θὰ ἦταν ἀνόητη. Τὰ ὠμορφα ἀχλάδια θὰ φαγωθοῦν ἀπὸ τὰ ψάρια ἢ θὰ ξεραθοῦν ἀπὸ τὸν ἥλιο και θὰ πέσουν στὸ χῶμα, ὅπου θὰ σαπίσουν, ἐνῶ ἐκόστισαν τόσους κόπους και φροντίδες, ἐνῶ ὑπάρχει γι' αὐτὰ προορισμὸς νὰ γίνουν **χρήσιμα** και ν' ἀνταμείβουν ἐκείνον πὸ ἐκοπίασε για νὰ γίνουν.

Ἄλλοίμονο, πόσοι ἄνθρωποι, πόσα παιδιά, ἰδίως, μοιάζουν με τὴν ἀχλαδιά μας αὐτὴ! Πετοῦν τὸν ἑαυτό των και καταδαπανοῦν τοὺς ὄριμους καρπούς των σὲ μιὰ ἀπόλυτη ἀπώλεια. Ἄλλοι, ἀκόμη χειρότερα, τοὺς χρησιμοποιοῦν για νὰ βλάψουν ἐκείνους πὸ τοὺς ἀνέθρεψαν. Εἶναι σὰν νὰ πετᾶ ἡ ἀχλαδιά στὸ κεφάλι τοῦ κηπουροῦ τ' ἀχλάδια της.

Ἔτσι, ὁ ἄνθρωπος πὸ δὲν ζεῖ παρὰ για τὸν ἑαυτό του, για τὸν ἐγωῖσμὸ και τὴ ματαιοδοξία του, παραγνωρίζει τελείως τὴν ἀληθινὴ ἀξία τῆς ζωῆς του, πὸ ἐγκυβεται στὸ νὰ δώσῃ ἕναν καλὸ και χρήσιμο καρπὸ.

Ἐνας τέτοιος ἄνθρωπος δὲν ἔχει τὸ συναίσθημα τῆς αὐτοαξίας. Και καταντᾶ ὁ ἐγωῖσμὸς νὰ εἶναι, στὸ βάθος, κάτι ἐντελῶς ἀντίθετο ἀπ' ὅ,τι φαίνεται: Γίνεται μιὰ τελεία παραγνώρισις τῆς ἀξίας τῆς προσωπικότητος. Πόσοι φροντίζουν νὰ φυλαχθοῦν ἀπ' αὐτὸ τὸ κατάντημα;

Η ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ



Ὁ Μαχάτιμα Γκάντι, ὁ ὁποῖος εἶναι και ἀπόστολος τῆς λιτότητος, πρόκειται νὰ πάῃ για κάμποσον καιρὸ στὴν Ἀγγλία. Ἐπειδὴ ὁ μεγάλος Ἰνδὸς δὲν τρώει παρὰ μόνο γάλα, τρεῖς κασίκες μετεφέρθησαν ἀπὸ τὴν πατρίδα του. Κι' ἐπειδὴ δὲν θέλει νὰ τριγυρίζεται ἀπὸ πολυτελῆ ἐπιπλα, ἀναγκάσθησαν νὰ γδύσουν τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ μεγάρου, ὅπου θὰ κατοικήσῃ, ἀπὸ τὴν πλούσια ἐπίπλωσή του, για νὰ τὴν ἀντικαταστήσουν με λιτὰ ἐπιπλα, χωρὶς περιττὰ λούσα· για νὰ γίνῃ δὲ πλήρης ἡ ἀναπαράστασις τοῦ συνειθισμένου περιβάλλοντος τοῦ Ἰνδοῦ ἀρχηγοῦ, ἐγκατεστάθη μέσα στὸ μέγαρο και ὁ ἀγαπημένος του ἀργαλειός, με τὸν ὁποῖο ἀσχολεῖται ἀρκετὸς ὥρες τῆς ἡμέρας.

Ἐν τῷ μειαξὺ ὅλη αὐτὴ ἡ λιτότης ἐκόστισε ἕνα ποσὸν ἴσον τοῦ ποσὸν πρὸς τρία ἑκατομμύρια δραχμῆς.

Μ' αὐτὴ τὴ λεπτομερειακὴ παρατήρηση δὲν ζητᾶμε, βέβαια, νὰ κάμουμε κανενὸς εἴλους πολεμικὴ πρὸς τὴς ἀντιλήψεις τῆς δυνατῆς αὐτῆς συγχρόνου προσωπικότητος. Θὰ ἠθέλαμε μόνο νὰ συγκρίνομε τὴν κάπως αὐτὴ προσήλωσι πρὸς ἕνα κανόνα, πὸ καταντᾶ δουλική, πρὸς τὸ ἐλεύθερο πνεῦμα, με τὸ ὁποῖο ὁ χριστιανὸς ἐπιδιέκει τὴν ἀρετὴ του. Πόσο περισσότερη φρεσκάδα θὰ εἶχε ἡ ἀληθινὴ λιτότης τοῦ τελευταίου, ὁ ὁποῖος—ἀδέσμευτος κι' ἀπὸ τὴν πολυτέλεια κι' ἀπὸ τὴν λιτότητα, ὡς καλούπια—θὰ ἀδιαφοροῦσε ἀπλῶς και θὰ ἦταν, σ' ὅποιο περιβάλλον εὐρισκε, τακτοποιημένος.

Πρὶν ἀπὸ κάμποσα χρόνια ὑπῆρχε μεταξὺ τῶν νέων κάποια, ἔστω θεωρητικὴ και ἀκαθόριστη, ἀγάπη πρὸς τὴν ἐπιστήμη, τὰ γράμματα, τὴν τέχνη. Βέβαια ὁ ἐγωῖσμὸς και ἡ ἀγάπη τῆς ἐπιδείξεως ἀποτελοῦσαν κι' ἐκεῖ τῶν περισσοτέρων τὸ κίνητρο, ὅπωςδῆποτε ὅμως ὑπῆρχε ἔτσι κάποια εὐκαιρία για μὸρφωση και σκέψη.

Ἡ σημερινὴ γενεὰ ἔχει τελείως διαφορετικὲς κλίσεις. Ἐπιδιδῶκει κι' αὐτὴ τὴν ἐπίδειξη, με ἀπλούστερα ὅμως, εὐκολώτερα και πεζότερα

μέσα, συμφωνότερα πρὸς τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς, ὅπως - λόγου χάριν - τὸ αἰώνιο φουτ-μπῶλ.

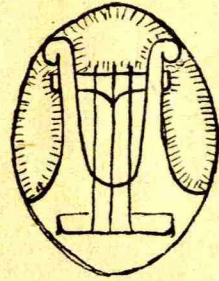
Καταντᾶ κανεὶς νὰ νοσταλγῆ τοὺς παιδικὸς ἐκείνους φιλολογικὸς συλλόγους και τὴς παρῆες, ἀπὸ τὴς ὁποῖες πολλὲς φορὲς ἐβγαίνε κάποιος ἄνθρωπος μελέτης. Ἐνῶ τί θὰ βγῆ ἀπὸ τὴς ἀναρίθμητες ἡμιεπίσημες και ἀνεπίσημες ποδοσφαιρικὲς ομάδες; Και ποιά προεπισημονικὴ, νὰ ποῦμε, κίνηση μπορεῖ νὰ περιμένῃ κανεὶς σὲ λίγα χρόνια, δταν ἡ φοιτητικὴ νεολαία θ' ἀποτελεῖται ἐλόκληρη ἀπὸ τὴν γενεὰ αὐτὴ τοῦ ποδοσφαίρου;

Ἀλήθεια! Εἶναι δικαίωμα τοῦ καθενὸς νὰ εἶναι ὅσο θέλει ἀνόητος. Ἀπὸ τοῦ σημείου ὅμως αὐτοῦ μέχρι τοῦ νὰ θέλῃ νὰ ἐπιβάλλῃ και στοὺς ἄλλους τὴς ἀνοησίας τὴς δικῆς του, μόνο ἡ ἀνοησία του ἔμπορεῖ νὰ τὸν ὀδηγήσῃ. Ἐπίσης εἶναι δικαίωμα τοῦ καθενὸς νὰ εἶναι ὅσο θέλει κακὸς, ἀλλὰ ἀπ' αὐτοῦ ὡς τὸ νὰ θέλῃ νὰ ἐπιβάλλῃ και στὸν ἄλλο τὴν κακία του μονάχα ἀπ' τὴ μανία νὰ μὴν εἶναι μοναχὸς του, ἔμπορεῖ νὰ δικαιολογηθῆ. Τί νὰ ποῦμε ὅμως για τοὺς νέους, πὸ ἔχουν ὄχιεῖς ἀρχὲς και πεποιθήσεις και ὅμως τὴς ξεχνοῦν, ὅσες φορὲς βρεθοῦν σὲ παρέα ἀνόητων ἢ κακῶν νεανίσκων; Αὐτοὶ ἔχουν κάθε δικαίωμα και ἐπιτακτικὴ ὑποχρέωσι νὰ προπαγανδίσουν τὴς ἀρχὲς των. Ἄνθρωποι με ὄχιεῖς ἀρχὲς, ἔχουν πρῶτα-πρῶτα, ἐνθουσιασμὸ γι' αὐτῆς, κι' ἀγαποῦν τὴν Κοινωνία, μέσα στὴν ὁποία ζοῦν, και ὀλους τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους. Πῶς θὰ δικαιολογηθοῦν στὴ συνείδησί των, δταν δὲν θουσιασμοῦ των σταματᾶ ἔμπροστὰ στοὺς κακοὺς και τοὺς ἀνόητους φίλους και ἡ ἀγάπη των δὲν ἐκδηλώνεται σὲ σπουδαιότερο ἔργο πὸ ἔχουν νὰ κάμουν, νὰ μεταδώσουν τὴς ἀρχὲς, τὴς ὁποῖες πιστεύουν ἀληθινὲς και σωτήριες; Και ὅμως οἱ νέοι μας δὲν ἔχουν πάντοτε τὸ θάρρος αὐτό. Νὰ γιατί ἡ κακία ἀποκτᾶ κάθε μέρα και νέους ὀπαδοὺς, γιατί οἱ θεωρητικοὶ φίλοι τῆς ἀρετῆς ξεχνοῦν τὴ θεωρία δταν ἀντιμετωπίσουν τὴν πρᾶξι και ὑπολείπονται τρομακτικὰ σὲ μαχητικότητα ἔμπροστὰ σὲ θράσος πὸ ἀναπτύσσουν οἱ ἀντίπαλοι τῶν ἀρχῶν των. Ἐδῶ χρειάζεται πολὺ μεγάλη προσοχή.

Ἐνα κακό, ἀπὸ τὸ ὁποῖο πάσχει συνήθως ἡ νέα γενεὰ, εἶναι πὸ ἔχει στὰ σπλάχνα τῆς παιδιὰ πὸ θαρροῦν πῶς μποροῦν νὰ γελοῦν και νὰ παίξουν με ὅ,τι οἱ ἄλλοι ἔχουν

ὡς ἱερὸ καὶ καλλίτερο ἀπὸ κάθε τι. Τὸ κακὸ εἶναι ποὺ αὐτὸ συνήθως εἶναι ἢ προχειρότερη ἀφορμὴ γιὰ νὰ δείξῃ κανεὶς ἐξυπνάδα, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχουν, δυστυχῶς, οὔτε νέοι πολλοὶ ποὺ θὰ ἔμπορῶσαν ν' ἀπαντήσουν ὅπως χρειάζεται σ' αὐτοῦ τοῦ εἴδους τὰ... ἀνοστα εὐφυολογήματα, οὔτε ἢ λικιωμένοι ἀρκετοὶ, ποὺ θὰ ἔμπορῶσαν νὰ δείξουν στοὺς νέους πόσο γελοῖος γίνεται ἐκεῖνος ποὺ γελᾷ μὲ τις πεποιθήσεις τοῦ ἄλλου. Ἀλλὰ, ἐκτὸς ἀπ' αὐτὸ, ἐκεῖνος ποὺ ἀξίζει ἰδιαιτέρως νὰ σημειωθῇ ἐδῶ εἶναι πὺς αὐτὴ ἢ κατάστασις μαρτυρεῖ καὶ κάποιο κατάντημα τοῦ... πολιτισμοῦ μας, ποὺ δὲν ἔπρεπε μὲ κανένα τρόπο νὰ θέλουν νὰ συμμερίζονται νέοι, ποὺ θέλουν νὰ φαίνονται πὺς ἔχουν καλὴ ἀνατροφή. Νὰ κάτι ποὺ ἀξίζει τὸν κόπο νὰ τὸ προσέξουν ὅσοι ἀσχολοῦνται μὲ τὴ μόρφωσις τῆς νεωτέρας γενεᾶς, ἀλλὰ καὶ κάτι ποὺ ἔμμερει ν' ἀποτελέσῃ ἀντικείμενο γιὰ μιὰ εὐγενικὴ προσπάθεια γιὰ μερικὸς νέους ποὺ νοιώθουν τὴν ἀνάγκη ν' ἀντιδράσουν σ' αὐτὸ τὸ κακὸ.

Ἄν ὑπάρχει πολυτιμώτερος θησαυρὸς ἀπὸ ἓνα καλὸ φίλο, ἀλλὰ καὶ δὲν ὑπάρχει φοβερώτερο δηλητήριο ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ σιγᾶ-σιγᾶ χύνῃ στὴν ψυχὴ τοῦ νέου μιὰ ἀποτυχημένη φιλία. Ὅποιος πιστεύει πὺς εἶναι δημιουργηματο τῆς ἰδικῆς του θελήσεως μοναχᾶ, βρίσκεται σὲ πολὺ οἰκτρὰ πλάνη. Τὸν σπουδαιότερο ρόλο στὴ διαμόρφωσις τοῦ χαρακτήρος μας ἔπαιξαν οἱ στενωτέρες σχέσεις καὶ πρὸ πάντων ἐκεῖνες ποὺ μᾶς ἐπέτρεψαν ν' ἀνακοινώσωμε τις μυστικὰς μας ἀνησυχίας καὶ τοὺς μυστικούς μας πόθους. Ἀλλοίμονο σ' ἐκεῖνον ποὺ θὰ τύχῃ κοντὰ σὲ παραστρατημένη ψυχὴ καὶ θὰ θελήσῃ νὰ ἐπικοινωνήσῃ τόσο στενὰ μαζί της! Μὰ τί εὐτυχία γιὰ ὅποιον ἔτυχε νὰ συνδεθῇ μ' ἄνθρωπον ποὺ ἔμμερει νὰ μεταδώσῃ κάτι ἀπὸ τὸν ἰδικὸ του ψυχικὸ πλοῦτο. Ἡ εὐλογία μιᾶς στιγμῆς, τότε, τὸν παρακολουθεῖ μέχρι τοῦ τάφου. Νὰ γιὰτὶ στίς ὀργανώσεις μας καταβάλλεται ἰδιαίτερη προσπάθεια γιὰ τὴν περισσότερη γνωριμία μεταξὺ τῶν παιδιῶν ποὺ ἔχουν κάπως καλὰς ἀρχὰς καὶ γιὰ τὴν περισσότερη ἐπαφή μὲ ἀνθρώπους ποὺ ἔμμερουν νὰ μιλήσουν στὴν παιδικὴ καὶ τὴν νεανικὴ ψυχὴ καὶ νὰ μεταγγίσουν σ' αὐτὴν κάτι ἀπ' τὴν πραγματικότητά τῆ δική τους. Γιὰτὶ ἔτσι μονάχα μπαίνουν τὰ στερεὰ θεμέλια τῆς αὐριανῆς κοινωνίας. Πόσους κόπους δῆμως, πόσους ἀπογοητεύσεις, πόσα δάκρυα στοιχίζει αὐτὴ ἢ δουλειά!



ΔΙΑΛΕΧΤΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΑΓΓΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ
Μετὰφράσεις τοῦ κ Δ. ΣΤΑΝ

ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ

Στὴν πάλῃ ἂν ἐνίκησαν τὰ μπράτσα κ' ἡ ὀρμη σου,
ἂν λύγισε ὁ ἀδύνατος μπροστὰ στὴν δύναμί σου,
ἂν θησαυροὺς ἀπόκτησες, θαρρεῖς πὺς εἶσαι κάτι,
πὺς βγήκες στῆς εὐγένειας τὸ πάνω σκαλοπάτι;
Ἄν καμαρώνεσαι γι' αὐτὲς τῆς νίκης σου στὴν πάλῃ,
τὸν θεῖο φωτισμένο δὲν θάχῃς στὸ κεφάλι,
νύχτα θὲ νᾶνε ἢ μέρα σου, χωρὶς μιὰν ὥρα φωτεινῆ,
κ' ἡ νύχτα ποὺ θάβυθισθῆς, θᾶνε πολὺ πῶς σκοτεινῆ.

Μὰ στὴν ψυχὴ σου ἂν ἔχῃς τὴν πιὸ γερὴ φωνιά
ἢ Ἀγάπη γιὰ τὸν ἄνθρωπο, μὲ τὴν βοήθεια σου
ἂν ἄλλοι ἐσκαλώσανε ἀπὸ σένα πιὸ ψηλά,
ἂν, νικητῆς, ἐχάρῃς σ' ἀδέλφια σου τὴν νίκη
καὶ, νικητῆς, ὑπόδουλος καὶ σκλάβος τοὺς δουλεύεις,
τότε τὸν φωτισμένο θὰ λάβῃς σου ἀνίκη.

SAMMUEL WADDINGTON

ΕΧΕΤΕ ΓΕΙΑ!

[Ἄποδομα]

Σ' ἀφήνω γειά, περήφανη, μεγάλη κοινωνία,
δὲν τὰ ταιριάζουμε μαζί, δὲν πιάνουμε φιλία.
Εἶναι καιρὸς, π' ἀνάμεσα σὲ κουρσεμένους σέρνομαι,
βάρκα μικρὴ τοῦ ποταμοῦ. Εἶναι καιρὸς ποὺ δέρονται
μὲ τ' ἀφρισμένα κύματα, μὲς' στὸν πλατὺν ὠκεανὸ
καὶ τώρα πᾶω σπῆτι μου, στὸ σπῆτι μου τὸ ταπεινὸ.

Σὰν εἶμαι στὸ σπιτάκι μου καὶ βλέπω πρᾶσινάδα,
γιὰ μένα δὲν εἶν' ἐνδοξες ἢ Ρώμη καὶ ἢ Ἑλλάδα
Σὰν εἶμαι μὲς' στὰ πεῦκα μου, τὸ βράδυ, ξαπλωμένος
καὶ μὲ τοῦ θεοῦ Ἔσπερου τὴ λάμψη φωτισμένος,
γελῶ γιὰ κάθε μάθησις, γιὰ τὴν φιλοσοφία,
γιὰ τῶν σοφῶν τις καυχησιές, γιὰ κάθε σοφιστεία
Σὰν τι ν' ἀξίζουν ὅλ' αὐτὰ, ὦ ἄνθρωπε, ἐδῶ κάτω
ἀφοῦ μπερδεύεις μὲ τὸν Θεὸ ν' ἀνταμωθῆς στὸν βᾶτο;

RALPH WALDO EMERSON

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

Ξυπνήσετε, γιὰτὶ εἶν' ἀργὰ κ' ἡ ὥρα περασμένη,
Ξυπνήσετε, ὁ ἄγγελος στὴν πόρτα σα: χτυπᾷ
καὶ βιάζεται, δὲν εἴμπερει πολὺ νὰ περιμένη,
καὶ, σὰν θὰ φύγῃ, ἔφυγε, δὲν θὰ γυρίσῃ πιά.

Χέρια ποὺ δὲν δουλεύουνε καὶ μένουν σταυρωμένα
θ' ἀδυνατίσουν γρήγορα, κ' ἄς εἶνε σιδερένια
καὶ γῆ ποὺ δὲν ὀργώνεται βαθεῖα μὲ τὸ ζευγάρι
ἀγκάθια δίνει γιὰ καρπὸ καὶ ἄγριο χορτάρι.

LONGFELLOW

ΣΟΝΕΤΟ ΣΕ ΦΙΛΟ

Ὅχι, δὲ θὰ λυγίσω. Ὀλόρθος, ἴσιος,
σὰν, μέσα σὲ μιὰ θύελλα, τὸ πλατάνι,
ὄλη ἢ βοή τοῦ κόσμου καὶ τὸ μῖσος
κ' ἂν στρέφεται σὲ μένα, τὸ στεφάνι
τῆς ἀρετῆς ψηλά κρατᾶω, κ' ἂν, ἴσως,
λόγος κανεὶς βρεθῇ καὶ μὲ πικράνη,
ὁ λόγος ὁ δικός σου, ὁ παραδείσιος,
καὶ πάλι τὴν ψυχὴ μου θὰ γλυκάνῃ.
Τὶ κ' ἂν μὲ ποῦν οἱ βέβηλοι προδότῃ;
κ' ἂν θένε νὰ μολύνουν ἀφθαστο ὄ,τι,
ἄστρο, στοῦ ὄνειρου ὑψώνεται τὰ πλάτια;
Δὲν ἔχω μιὰ κηλῖδα ν' ἀποπλύνω,
ἀφοῦ μπερῶ τὸ χέρι νὰ σοῦ δίνω
καὶ νὰ κυτᾶζω σε ἀφοβα στὰ μάτια

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΟΜΙΛΙΑ

Σιμά μου ἀφήστε νᾶρθουν τὰ μικρά,
τ' ἀθῶα τὰ κεφαλάκια νὰ φιλήσω,
στὸν φτωχὸ, στὸν βαρκάρη, στὸν ψαρᾶ,
στοὺς ταπεινοὺς μονάχος νὰ μιλήσω.
Θὰ ρίξω τὸν ὀλόχρυσό μου σπόρο,
γιὰ κάθε ἀποσταμένον ὀδοιπόρο.

Κι' ἐκεῖ τὸ χῶμα πλοῦσιο θὰ βοηθήσῃ
καὶ θ' ἀποδώσῃ ὁ σπόρος τὸ ἓνα-δέκα:
Παρθενικὸ κρινάκι, ποὺ θ' ἀνθίσῃ
μὲς' στὴν καρδιά σου, ἀμαρτωλῆ γυναῖκα.
Μεστὸ, γλυκὸ, τὸ γέννημα θὰ βγῇ,
νὰ πνίξῃ στὴν ἀγάπη ὄλη τὴ γῆ

N. ΛΑΥΡΑΣ

ΓΕΝΗΣΑΡΕΤ

Μέσ' τὸν καθρέφτη, μὲς' στὸ λαγαρὸ
νερό σου, λίμνη, ἀσῆμι ὁ ἥλιος λυώνει.
Σὲ μιὰ βαρκούλα, πλάι στ' ἀμμουδερό,
ἦλθε ὁ ψαρᾶς, τὰ δίχτυα του κ' ἀπλώνει.
Παράξενος ψαρᾶς! ἀπὸ τὰ ξένα,
λίμνη, δὲν ἦλθε νὰ ταράξῃ ἔσενα.

Ψηλά περνᾶει πουλι καὶ δὲ λαλεῖ,
κ' ἀπάνω στῶν νερῶν σου τὸν καθρέφτη,
καθὼς τὰ δυὸ φτερά του ἀνοίγοκλεῖ,
καθὼς ἀπλώνει ὁ ἴσκιος του καὶ λέρφτει.
στὸ σμαραγδένιο σου ἔγραψε νερό,
μαῦρο σημάδι, λίμνη: ἓνα Σταυρό.

N. ΛΑΥΡΑΣ

ΩΙ ΔΑΙ

Ματαιότης

Αἶ, τῶν θνητῶν οἱ ἐλπίδες
ὡς ἔλαφρα διαλύονται
ὄνειρα βρέφους' χάνονται,
ὡς λεπτὸν βόλι, εἰς ἄπειρον
βάθος πελάγῳ

Τῶν κακῶν ἢ χαρᾶ

Ἀφρίζουν τὰ ποτήρια
τῆς ἀδικίας' δυνάσται
πολλοὶ καὶ διψασμένοι,
ἰδοῦ, τ' ἀδράχουν' γέμουσι
μέθης καὶ φόνου!

Ἕγνος τῶν δικαίων

Φυλάξατε τοὺς ὕμνους
διὸ τοὺς δικαίους' μόνον
εἰς αὐτοὺς τὴν εἰρήνην
καὶ τοὺς χρυσοὺς στεφάνους
εἰς αὐτοὺς δότε

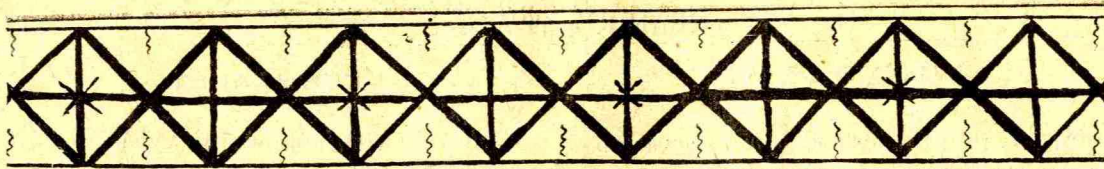
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΛΒΟΣ

ΤΗΝ ὨΜΟΡΦΙΑ ΜΙΑΣ ΝΕΥΧΗΣ ΚΑΙ ΕΙΡΗΝΙΚΗΣ ΖΩΗΣ...

Τὴν ὀμορφιά μᾶς ἡσυχῆς κ' εἰρηνικῆς ζωῆς,
ποῦ ἀνθεῖ σὰν τὸν βασιλικὸ καὶ τρέχει σὰ ρυάκι,
ποῦ σὰ σπουργίτης κελαιδεῖ στὴν ἀκρὴ τῆς σκεπῆς
καὶ σὰν καπνὸς ὑψώνεται σπιτίσιος τὸ βραδάκι.

αὐτὴ τὴν ὀμορφὴ ζωῆ, τὴν ταπεινὴ ζωῆ,
ποῦχει ἀβασίλευτη χαρὰ κ' ἀγέραστη ἔχει νειότη,
νὰ ψάλλω σὰν χορδαλὸς ζηλεύω, μιὰν ἀγῆ,
προτοῦ πεθάνει μέσα μου ἢ ψυχὴ τοῦ ἐπαρξιώτη.

Γ. ΑΘΑΝΑΣ



ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΜΑΣ ΦΙΛΟΥΣ

«Έχ γάρ πολλῆς θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας ἔγραφα ὑμῖν, διὰ πολλῶν δακρυνῶ...»

Ἀγαπητοί μου,

Ὁ καλλίτερος ὁδηγὸς γιὰ μιὰ δύσκολη καμπὴ τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς εἶναι ἡ πείρα τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἔχουν περάσει ἀπ' αὐτήν. Ἡ ἀφορμὴ ποὺ ἐπροκάλεσε τὸ παρακάτω γράμμα εἶναι μιὰ ἀπὸ κείνες ποὺ πολὺ συχνὰ συναντοῦμε στὸν ἀγῶνα τῆς τελειοποιήσεως ἐνὸς νέου. Τὸ γράμμα αὐτὸ ἐγράφη καὶ ἐστάλη σ' ἓναν ὠρισμένο φίλο, ἀπευθύνεται ὅμως σὲ ὅλους τοὺς νέους, γιατί ὁ καθεὶς ἔχει νὰ διδαχθῆ ἀπὸ τὴν πραγματικὴ περιπέτωση ποὺ ἀφορᾷ. Οἱ ἀναγνώσται τῆς στήλης αὐτῆς ἄς τὸ διαβάσουν μὲ κάποια ἰδιαίτερη προσοχή. Θὰ ἴδουν τὴν ἐπαλήθευση ἐκείνων ποὺ εἶπαμε στὸ προηγούμενο φύλλο.

Ἀγαπημένο μου παιδί,

Ἐχῶ κάτι χαρτιὰ στὰ χέρια μου (25 Ἰανουαρίου—6 Φεβρουαρίου 19...) δικὰ σου, ποὺ ἔπρεπε ἐνωρίτερα νὰ σοῦ τὰ εἶχα ἐπιστρέψει. Μὲ συγχωρεῖς βέβαια, γιατί ξέρεῖς τίς σοβαρὲς ἀπασχολήσεις ποὺ εἶχα στὸ διάστημα αὐτό. Εἶναι οἱ «ἀπολογισμοί» (*) σου τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, οἱ τελευταῖοι, δυστυχῶς.

Δὲν θέλω νὰ σοῦ τοὺς ἐπιστρέψῃ ἔτσι, ἀσχολίαστους. Πιστεύω δὲ, κι' ἀπὸ περιέργεια τοῦλάχιστο, νὰ θέλῃς νὰ μάθῃς—ὄχι πειὰ τὴν ἐντύπωσι ποὺ τότε μοῦ κάμαν, αὐτὴ ἔχει περάσει—τὴν ἐντύπωσι ποὺ τώρα μοῦ κάνουν ὅταν τοὺς ξαναδιαβάζω. Μὴ βιασθῆς νὰ σχίσῃς αὐτὸ τὸ χαρτί, πρὶν τὸ διαβάσῃς ὀλόκληρο. Εἶναι γραμμένο μὲ ἀρκετὸ ψυχικὸ πόνον κι' ἔχεις ὑποχρέωσι νὰ τὸν σεβασθῆς.

Ἐχῶ δυστυχῶς πολὺν καιρὸν νὰ σεῖ δῶ ἀπὸ κοντά. Ἴσως νάχῃς δίκην, γιατί ἦταν οἱ γιορτὲς κ.τ.λ., ἀλλὰ ἴσως καὶ νὰ μὴ τὸ θεωρῆς πειὰ αὐτὸ ἀπαραίτητο, ὅστερα ἀπὸ τὴν τελευταία ἀπόφασί σου. Δὲν ἀποκλείεται μάλιστα νὰ μὴ σοῦ ἀρέσῃ καθόλου νὰ σ' ἐνοχλῶ μὲ τέτοιες

(*) Πολὺ ἐπικοινωνητικὴ γιὰ τὸν χαρακτήρα συνήθεια ἢ καθημερινὴ αὐτοεξέταση. Πολλοὶ νέοι τηροῦν πιστὰ αὐτὸ τὸ σύστημα, γράφοντας κάθε βράδυ τὸν «ἀπολογισμό» τῆς ἡμέρας των.

ἀξιώσεις. Δικαιώμά σου νάχῃς ὅποιαδήποτε γνώμη θέλεις γιὰ τίς ἀρχές μου. Ἀλλὰ ἔνα μονάχα δικαίωμα δὲν ἔχεις, νὰ μοῦ ἀρνηθῆς νὰ σοῦ ἀποδείξω ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν ἀγάπη μου, ἔστω ἂν γίνω αἰτία νὰ πικραθῆς. «**Ἄξιοπιστότερα τραύματα φίλων, ἢ ἐκούσια φιλήματα ἐχθρῶν**».

Τώρα λοιπὸν ποὺ ξαναδιάβασα αὐτοὺς τοὺς «ἀπολογισμοὺς» καὶ τοὺς συγκρίνω μὲ τὴν σημερινή σου κατάστασι—δὲν ἐπιτρέπεται νὰ σοῦ τὸ κρύψω—ἐπόνεσα πραγματικά.

Διάβασέ τους καὶ σύ, ἔναν—ἔναν, μὲ προσοχή καὶ χωρὶς προκατάληψι, καὶ θὰ ἴδῃς τί εἶναι αὐτὸ ποὺ μὲ κάνει νὰ πονῶ.

Γράφεις στὶς 31 Ἰαν. 19... «στὸ τέλος πείσθηκα πὼς διὰ ὑπόχρη θέλησις ἀπὸ μέσα—πραγματικὴ—ὅλα αὐτὰ (δηλ. οἱ δυσκολίες) ἀποτελοῦν ἓνα μηδενικὸ μπροστά της...» Καὶ ἔχεις τόση μεγάλη συναίσθησι τῆς ἐλλείψεως αὐτῆς καὶ θέλεις τόσο πολὺ ν' ἀποκτήσῃς θέλησι, ποὺ στὶς 3 Φεβρ. 19... σημειώνεις μὲ ἐξαιρετικὴ χαρὰ, μόλις εἶδες κάποια πρόοδο (πρόσεξε τὸ ὕψος σου) «**Σήμερα νίκησα!**...». Τὴν ἴδια μέρα εἶσαι λυπημένος γιατί ὁ Α. σοῦ φάνηκε «ἀρκετὰ ἀπογοητευμένος», καὶ παρακάτω εἶσαι χαρούμενος γιατί μὲ τὸν Δ. «ἐλύσατε...ὄλες τίς διαφορές σας» καὶ σημειώνεις πάλι μὲ θρίαμβο: «**εἶμασθε ἀπολύτως σύμφωνοι καὶ αἰσιόδοξοι**». Ἐν τῷ μεταξύ στήν προσπάθειά σου νὰ νικήσῃς τὸν ἑαυτό σου, ἐφρόντιζες νὰ ἐνδιαφέρεσαι γιὰ νὰ κάμουν τὸ ἴδιο καὶ τὰ ἀδελφία Γ. καὶ Μ. καὶ μὲ ἱκανοποίησι σημειώνεις στὶς 2 Φεβρ. 19... «φαντάζομαι οὐ καὶ θὰ γίνῃ».

Σ' αὐτὲς τίς λίγες γραμμὲς φαίνεται ὅλη ἡ τραγωδία τῆς ψυχῆς σου, ποὺ ἠθέλησες νὰ τὴν λύσῃς ἀπότομα, βίαια, καταστρεπτικὰ, ἀντίθετα καὶ στή λογικὴ καὶ στὰ αἰσθηματά σου. Δὲν πιστεύω πὼς τὰ κατάφερες καλά. Ἀπ' ἐναντίας μιὰ τέτοια «λύσις» δὲν εἶναι παρὰ «περιπλοκὴ μεγαλειτέρα», ἀπ' τὴν ὁποία ἐλπίζω νὰ βγῆς, ἀλλὰ, ἀπ' οὐ δυστυχῶς θὰ τὴν ἔχῃς πληρώσει πολὺ ἀκριβὰ. Καὶ κυρίως ἀπὸ τὸ τελευταῖο αὐτὸ σημεῖο ἤθελα νὰ σε προφυλάξω, χωρὶς δυστυχῶς νὰ τὸ θέλῃς καὶ σύ, νὰ φυλα-

χθῆς ἀπὸ περιπέτεια, ποὺ θὰ σοῦ γεμίση μὲ πίκρες τὴν ψυχὴ, μ' ἐκείνες τίς πίκρες, ποὺ—πρὸς μεγάλη μας δυστυχία—εἶναι στὸ στόμα πάρα πολὺ γλυκὲς καὶ μᾶς ἀπατοῦν, ὥσπου νὰ μᾶς δηλητηριάσουν ἐπικίνδυνα καὶ, κάποτε, θανατηφόρα.

Μοῦ εἶσαι ἀκόμα πιὸ ἀγαπητός, ἀπὸ τότε ποὺ ἡ τραγωδία σου ἀρχίζει νὰ περιπλέκεται, καὶ εὐχομαι νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ ὁ Θεὸς νὰ ὑποφέρῃς πολὺ σ' αὐτὴ τῇ δοκιμασίᾳ, γιατί δὲν ξέρω ἂν ἔχῃς τόσο μεγάλη ψυχικὴ ἀνοχὴ, ὅσο θέλεις νὰ πιστέυῃς πὼς ἔχεις.

«**Ὅταν ὑπόχρη θέλησις ἀπὸ μέσα—πραγματικὴ—ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν ἓνα μηδενικὸ μπροστά της**», τὸ εἶπες αὐτὸ σὺ ὁ ἴδιος, καὶ τίποτε ἄλλο δὲν δείχνεις, παρὰ πὼς ἡ θέλησις αὐτὴ δὲν ὑπάρχει πραγματικά.

Ἐχεις ἐξαιρετικὰ καλὴ ψυχὴ καὶ προσόντα διανοητικὰ ὄχι καὶ πολὺ εὐκαταφρόνητα. Τόσον καιρὸ παρακολουθώντας μας, ἐφθάσε στὸ σημεῖο νὰ ζητήσῃς νὰ μελετήσῃς βαθύτερα τίς ἀρχές μας καὶ μάλιστα ν' ἀρχίξῃς νὰ τίς δοκιμάζῃς στὴ ζωῆ... Δὲν θὰ ξεχάσω ποτὲ τὸ ἀπόγευμα τῆς 30ῆς Νῆβρίου 19..., τὴν πρώτη σου ἐξομολόγησι στὸ ἐκκλησάκι ἐκεῖνο, στὸ ὅποιο πρῶι καὶ βράδυ προσευχόμενον γιὰ σένα. Ὁ Θεὸς σὲ ὠδηγοῦσε στὴ σωτηρία· συγχρόνως σοῦ ἀνοίγε μπροστά σου ἓνα μακρὺ δρόμο γιὰ ἐργασία κοινωνικὴ, ὅλες οἱ εὐκαιρίες ἦταν τέτοιες ὡς τώρα γιὰ νὰ σὲ βοηθήσουν νὰ προπονηθῆς σ' αὐτὴ, φίλους ἀφωσιωμένους σοῦ ἔστειλε ὁ Κύριος, γὰ νὰ σοῦ εἶναι σύντροφοι πιστοὶ στὸν ἀνηφορικὸ σου δρόμο, νὰ συμμερίζονται τοὺς πόνους σου, νὰ σφουγγίζου μὲ τὴν ἀγάπη των τοὺς ἰδρωτὲς, νὰ σε τονώνουν στὸν ἀγῶνα σου τὸν ἠθικό. Ἀρχισες τὸν ἀνηφορὸ, ἄλλοτε τρέχοντας ὁ ἴδιος, ἄλλοτε σπρωχνόμενος—στὶς δυσκολώτερες στιγμὲς—ἀπ' τοὺς συντρόφους σου, κι' ἀνέθηκες σ' ἓνα μικρὸ ὑψωματάκι. Ἐνόμιζες πὼς ἐκεῖ ἦταν ἡ κορυφὴ καὶ, μόλις εἶδες πὼς εἶχες πολλὰ τέτοια ὑψώματα ν' ἀνεβῆς ἀκόμα, ἐνοίωσες κούρασι, τόσο μεγάλη, ποὺ σοῦ φάνηκε πὼς ἔχασες τὸν... Παράδεισο μὲ τὸ ν' ἀφήσῃς τὰ χαμηλότερα μέρη αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Γιὰ μιὰ στιγμὴ ἔτρεξες πάλι γιὰ τὸν κατήφορο... Γκρεμιστήκες... Ματωμένο σ' ἐμάζεψαν οἱ πιστοὶ σου σύντροφοι—ἂν καὶ προδομένοι ἀπ' τὴν ἐγκατάλειψί σου—καὶ σὲ περιποιήθηκαν, σοῦδωσαν τίς πληγές, σοῦδωκαν τονωτικά, σ' ἐξωογόνησαν, πούχες λιποθυμήσει ἀπ' τὸ κτύπημα.

Μὰ κάτω ἀπ' τὴν πλαγιὰ πούχες σταθῆ, ὁ

«κόσμος» διασκέδαζε, γλεντοῦσε, ἀμέριμνος ἐτραβοῦσε τὸ χορὸ ποὺ ὀλοένα ὀδηγεῖ καὶ πειὸ γρήγορα σὲ κατώτερα, σὲ χαμηλότερα ἀκόμη μέρη· ὡς τ' αὐτιά σου ἐφθάναν οἱ φωνὲς καὶ τὰ τραγούδια τοῦ «κόσμου» καὶ σοῦ ξύπνησαν μέσα σου ὀλοζώντανο καὶ πανίσχυρο τὸν «παλαιὸ ἀνθρώπο», ποὺ ἀκόμα δὲν εἶχε πεθάνει, παρὰ μονάχα γιὰ λίγο εἶχε κοιμηθῆ. Στὸ δυνατὸ σπρώξιμο τοῦ «παλαιοῦ ἀνθρώπου» ἔτρεξες ἄλλη μιὰ φορὰ πρὸς τὰ κάτω. Πρὶν προχωρήσῃς ἀκόμα στὸν κατήφορο, τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ σοῦ στείλει ἓναν ἀπ' τοὺς φίλους, ποὺ—ὅπως γράφεις—σ' ἔκαμε νὰ καταλάβῃς πὼς «**διὰ ὑπόχρη θέλησις ὅλα αὐτὰ ἀποτελοῦν ἓνα μηδενικὸ μπροστά της**». Ὁ ἴδιος εἶχες ἐκπλαγῆ ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἐπιμονῆς καὶ εἶχες διδαχθῆ καὶ ἐπανηγγύριζες τὴν πρώτη σου «νίκη» (3 Φεβρ. 19...), κι' ἐτακτακτοποιούσες πάλι τίς σκέψεις σου, καὶ εἶχες γί-νει «αἰσιόδοξος» πιά.

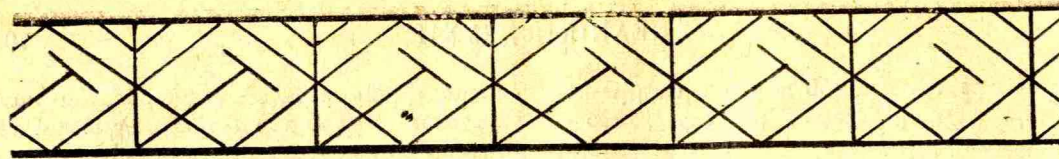
Μὰ αὐτὴ ἀκριβῶς «ἡ θέλησις» δὲν ὑπάρχει. Ἡ ματαιοδοξία καὶ ἡ περιέργεια, ἡ ὄρεξι τοῦ νὰ μὴ μείνῃς πίσω σ' ὅ,τι συνήθως οἱ νέοι νομίζουν προοδευτικότητι καὶ ὁ πειρασμὸς τῶν «κοριτσιῶν» ἀπὸ τὴ μιὰ, ἡ ἔλλειψις παρατηρητικότητος ἀπὸ τὴν ἄλλη, ποὺ σ' ἔκανε νὰ βλέπῃς τίς περισσότερες ἡμέρες τῆς ζωῆς σου ἢ «χωρὶς ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον» ἢ «κοινές» ἢ «κοινότητες», ὅλα αὐτὰ σ' ἔκαμαν νὰ μοῦ ἀναγείλῃς τὴν... «ἐπανάστασι» ἐναντίον των ἀρχῶν ποὺ ποθοῦσες ν' ἀκολουθήσῃς, χωρὶς δεύτερη κουδέντα, χωρὶς καμμιά ὄρεξι γιὰ σοβαρότερη σκέψη...

Ἀπλούστατα εἶχες κούρασθῆ.

Εἶναι τόσο καλὸς ὁ Χριστὸς, ὥστε νὰ περιμένη νὰ κούρασθῆς ἀπ' τὸν τρόπο, μὲ τὸν ὅποιο τώρα ἐζήτησες τὸ ξεκούρασμά σου, γιὰ νὰ σὲ πάρῃ καὶ πάλι στήν ἀγκαλιά Του, νὰ σε ξεκουράσῃ Αὐτὸς στ' ἀληθινά.

Δὲν μνησικακεῖ γιὰ κείνους ποὺ τὸν ἀρνοῦνται σὰν τὸν Πέτρο, ὅταν κατὰ βάθος τὸν ἀγαποῦν. Καὶ σὺ δὲν μπορεῖς παρὰ ν' ἀγαπᾷς τὸν Χριστὸ στὸ βάθος τῆς ψυχῆς σου, ὅσες φορὲς θυμάσαι τίς γλυκὲς στιγμὲς ποὺ σοῦ χάρισε στὸ λίγο διάστημα ποὺ προσπαθοῦσες νὰ τὸν πλησιάσῃς, τὴν ἀγάπη ποὺ ἔχουσε γύρω σου καὶ τὴ στοργὴ ποὺ ἐμπνέει γιὰ σένα σ' ἐκείνους ποὺ Αὐτὸς ἔβαλε στὸ δρόμο σου.

Μονάχα σ' ἐκείνους ποὺ τὸν προδίδουν, χωρὶς νάχουν τὸ θάρρος ν' ἀντιμετωπίσουν μὲ ἀνδρισμὸ τὸ σφάλμα των, εἶναι τρομερὸς καὶ ἀδιάλλακτος. Ὅταν βλέπῃ πὼς ἡ θέλησις εἶναι ἀδύνατη νὰ ὑπερνικήσῃ τὸν πειρασμό, ξέρε-



ΑΛΗΘΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ

ΤΟ ΓΕΛΙΟ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ

(Ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ, ὑπὸ ΕΙΡΗΝΗΣ ΑΜΙΑΚΑ ΑΛΙΒΙΖΑΤΟΥ)

II

Εἰς μίαν διάλεξιν ἢ διασκέδασιν, οἱ ἄνθρωποι χειροκροτοῦν ὅ,τι ἐπιδοκιμάζουν. Μὲ τὴν ἰδίαν ἀναλογίαν, εἰς τὴν τάξιν ἢ τὴν συναναστροφὴν, τὸ γέλιο σας φανερώνει τὴν ἀναγνωρισίαν σας καί, συνήθως, τὴν ἐπιδοκιμασίαν σας. Δὲν ἔχει σημασίαν τί εἶπαν ἔμπρός σας, δὲν εἰμπορεῖτε νὰ τὸ περιορίσετε ἐν τούτοις ἔχει μεγάλην σημασίαν, πῶς τὸ ὑποδέχεσθε· τούτο ἀφορᾷ σᾶς. Εἰμπορεῖ κάποιος νὰ κάμῃ ἓνα λάθος. Καὶ ὑπάρχει ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος στερεῖται σεβασμοῦ καὶ συμπαθείας καὶ εἶνε ἕτοιμος νὰ γελάσῃ. Τὸ γέλιο αὐτὸ εἰμπορεῖ νὰ ταράξῃ ἢ νὰ μὴ ταράξῃ τὸ θῦμα· ἀσφαλῶς ὅμως ἀποκαλύπτει τὴν σκληρὰν καὶ ἀπονον καρδίαν τοῦ γελῶντος.

Κατὰ τύχην ἀφίνει κανεὶς νὰ τοῦ διαφύγῃ μία λέξις ἢ μία φράσις, ἢ ὁποία διαστρεφόμενη εἰμπορεῖ νὰ ἀφήσῃ νὰ ὑπονοηθῇ χυδαία σκέψις. Τὸ σκεπτικὸ γέλιο ἢ ὁ δυνατὸς καγχασμός, φανερώνει ἀλανθᾶστος τὸ διεστραμμένον πνεῦμα, μὲ τὸ ὁποῖον τὴν ἐδέχθημεν.

Ὁ Χριστὸς νὰ συγχωρῇ τὴν πτώσιν καὶ νὰ βοηθῇ γιὰ τὴν ἀνάστασιν. Μὰ ἔταν βλέπῃ πῶς ἢ θέλησις λείπει ὅπως διόλου καὶ θεληματικὰ τὸν ἐγκαταλείπει κάποιος, χωρὶς ἀγῶνα, τότε ἐγκαταλείπει καὶ αὐτός. Αὐτὴ εἶναι ἡ τύχη τοῦ Ἰούδα.

Εἶμαι βέβαιος πῶς σὲ σένα δὲν μπορεῖ νὰ συμβάλῃ τὸ δεύτερο. «Τὸ μὲν πνεῦμα προθύμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής.»

Παρακαλῶ λοιπὸν τακτικὰ τὸν Χριστὸ νὰ μὴ λογαριάσῃ τὴν ἐγκατάλειψιν γιὰ προδοσίαν, καὶ νὰ σ' ἐνισχύσῃ στὴ δύσκολη αὐτὴ στιγμή. Κι' ἂν ἀκόμα ἐσὺ δὲν καταλαβαίνῃς τὴ δύσκολια, νὰ κάμῃ νὰ τὴν καταλάβῃς τὸ ταχύτερο. Αὐτός, πού εἶναι «τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν».

Μὲ τὴν ἴδια πάντοτε ἀγάπην

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, Πρεσβύτερος

Εἰς τὰ καθημερινὰ ἐπεισόδια τῆς μαθητικῆς ζωῆς, ἀναρίθμητα συμβάντα θὰ δώσουν εὐκαιρίαν εἰς τὴν κακίαν καὶ τὴν κακοήθειαν νὰ ἐκφρασθῶν μὲ τὸ σύνθηρες γέλιο.

Δύσκολα θὰ περάσῃ μία ἡμέρα, ἢ ὁποία νὰ μὴ ἐπιβεβαιώνῃ τὸ γνωμικόν, ὅτι: «Εἰς τὸν ἀγνόν, ὅλα τὰ πράγματα εἶνε ἀγνά», ὅπως φαίνονται «ὅλα πονηρὰ εἰς τὸν πονηρὰ σκεπτόμενον». Ἡ χυδαία λέξις ἢ ὁ τραχὺς ὑπαινιγμός, δὲν ἐπιρραΐζει ἐκεῖνον πού ἔχει καθαρὰς σκέψεις. Ἀλλὰ εἰς τὸ πονηρὸν πνεῦμα εἶνε θυραλλίς, ἢ ὁποία συγκοινωνεῖ μὲ ὑπόνομον ἐπικινδύνων καὶ φλογιστικῶν σκέψεων καὶ τὸ δυνατὸ γέλιο, πού ἀκολουθεῖ, ἀναγγέλλει ὅτι ἔγινεν ἡ ἐπαφή. Τὸ γέλιο ἀποκαλύπτει τὰ πάντα. Κάθε γέλιο τέτοιου εἶδους, εἶνε ἢ αὐτοκαταδίκη σας, ἢ ἀποκάλυψις τῶν κρυφίων σας σκέψεων καὶ ἐπιθυμιῶν. Εἶνε κρίσις γενομένη ἀπὸ σᾶς τοὺς ἰδίους. «Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε». Ἐκεῖνος πού σέβεται τὸν ἑαυτὸν του, πού ἐκτιμᾷ τὴν ἀγνότητα τῆς καρδίᾳς του, θὰ ἀποστραφῇ μὲ ἀηδίαν τοὺς λέγοντας κακὰ πράγματα μὲ ἀστείον τρόπον, ἀντὶ νὰ δώσῃ τὴν σφραγίδα τοῦ ἐπιδοκιμαστικοῦ τοῦ γελίου εἰς τὴν κακοήθειαν. Ὅ,τι εὐρίσκετε γελοῖον, ἀπεικονίζει τὸν χαρακτῆρα σας.

Ἐχομεν ἐπίσης τὸ περιπαικτικὸ καὶ ἀσεβὲς γέλιο. Ἐκεῖνος πού γελά διὰ πράγματα ἱερά καὶ ἐμπαιζει θεοσευτικὰς πεποιθήσεις σεβαστὰς εἰς χιλιάδας ψυχῶν, δυνατὸν νὰ μὴ μεταβάλλῃ τὴν πίστιν ἢ νὰ ἐπιρραΐξῃ τὸν πιστεύοντα, ἀλλὰ δεικνύει καθαρὰ τὴν ἰδικὴν του πόρρωσιν καὶ τὸ περιορισμένον πνεῦμα του. Τὸ ἀντικείμενον, διὰ τὸ ὁποῖον νελά, ἀποκαλύπτει τὴν ποδληψίν του καὶ τὸν φανατισμὸν του.

Τὸ γέλιο εἶνε πρᾶγμα πολὺ ἀπλοῦν, ἀλλὰ πολὺ ἐκφραστικόν. Ὅταν τὸ χρησιμοποιοῦν ὡς ὄργανον πόνου, εἰμπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ ὅλην τὴν κλίμακα τῶν κακῶν διαθέσεων, ἀπὸ τὴν τραχυ-

τέραν καὶ ἀγριωτέραν ἕως τὴν λεπτοτάτην σκληρότητα. Ὅταν πάλιν τὸ γέλιο ἐξυπηρετῇ τὴν ἀγάπην καὶ τὴν φιλίαν, εἰμπορεῖ νὰ διέλθῃ ὀλόκληρον τὴν σειρὰν τῶν εὐγενεστέρων αἰσθημάτων.

Τὸ γέλιο, ὡς ὄργανον τῆς ψυχῆς, εἶνε πολυλάκις περισσότερον ἀποτελεσματικόν ἀπὸ τοὺς λόγους, διὰ τὴν ἐκφρασιν πόνου ἢ χαρᾶς.

Ὁ Burdette, ὁ περίφημος χαριτολόγος καὶ ἠμιλητής, ὑποστηρίζει ὅτι κάθε ἀστείον πηγάζει ἀπὸ πόνον. Τοῦτο φαίνεται παράδοξον, ἀλλ' εἶνε πολὺ πιθανόν. Ὑποτίθεται ὅτι ὁ Ἴνδὸς στερεῖται γενικῶς τῆς αἰσθήσεως τῆς εὐθυμίας. Ὡς λέγουν, εἶνε σκυθρωπὸς καὶ οὐδέποτε γελά. Ἀλλ' ἐὰν ἦτο δυνατὸν νὰ τὸν παρατηρήσῃ κανεὶς ὅταν χορεύῃ τὸν πολεμικὸν χορὸν γύρω ἀπὸ ἓνα ἀτυχή καὶ ὄχρον αἰχμάλωτον, πού βασανίζεται ἢ γδέρνεται, τότε θὰ ἔβλεπε ὅτι ἡ φαιδρότης του εἶνε μεγάλη καὶ τὸ γέλιο του δὲν ἔχει ὄρια. Ὁ Ἴνδὸς οὐδέποτε γελά, ἐκτὸς ἐὰν παρακολουθῇ σωματικὸν πόνον. Ἐχει ἀνάγκην τῶν τελευταίων ἀναστεναγμῶν τοῦ θύματός του, οἱ ὁποῖοι ἐξεγείρουν τὴν εὐθυμίαν του. Εἰς τοὺς περισσότερον πρωτοτόνους βαθμοὺς τῆς εὐθυμίας, ὁ πόνος εἶνε σπουδαῖον πρᾶγμα.

Ἐνας ἄνθρωπος, εἰς τὸν περιπάτον, γλυστράῃ ἐπάνω εἰς ἓνα φλοιὸν φρούτου, καὶ ὅλοι γελοῦν. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος πέσῃ καὶ πληγωθῇ, ἐκεῖνοι πού ἐγέλων πρὸ ὀλίγου, τώρα τρέχουν εἰς βοήθειάν του. Ἡ πρώτη πράξις, τὸ γέλιο διὰ τὴν δύσκολον θέσιν τοῦ ἀνθρώπου, εἶνε τὸ λείψανον τῆς ἀγρίας διαθέσεως, πού ὑπάρχει μέσα μας, μικρὰ ἀπήχησις τῆς σκληρᾶς εὐθυμίας τοῦ Ἴνδοῦ ἢ δευτέρα πράξις, ἢ προσφορὰ τῆς συμπαθείας καὶ βοήθειας, εἶνε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς καλωσύνης καὶ φιλάνθρωπίας. Πολλοὶ ἄνδρες καὶ πολλὰ παιδιά εὐρίσκουν εὐχαρίστησιν εἰς βαναυσότηας καὶ διασκεδάζουν ὅταν προξενοῦν πόνον. Ἡ μεγαλητέρα τῶν ἀσειότης εἶνε νὰ βασανίζουεν ἐν ἀτυχῆς θῦμα, ζῶν ἢ ἄνθρωπον. Ὁ τενεκὲς πού δένεται εἰς τὴν οὐρὰν τοῦ σκύλου, προξενεῖ τόσο γέλιο, ὅσον καὶ διὰ τὸν Ἴνδον ὁ ἄνθρωπος πού γδέρνεται. Καὶ αἱ δύο πράξεις εἶνε πηγαὶ ἀσειότητος τοῦ ἰδίου εἶδους· ἢ διαφορὰ εἶνε μόνον κατὰ τὸν βαθμόν, καὶ εἰς τὰς δύο περιπτώσεις τὰ ἀντικείμενα πού ὑποκινοῦν τὸ γέλιο ἀποδεικνύουν ἀγρίους τοὺς δράστας.

Πραγματικὴ εὐθυμία εἰμπορεῖ νὰ εἶνε ἐξελίξις πόνου καὶ σκληρότητος, ὅπως ὁ ἀληθινὰ εὐγενικὸς κύριος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς εἶνε ἐξελίξις τοῦ πρὸ εἴκοσι αἰῶνων ἀγρίου καὶ ἀνθρωποφάγου. Ἀλλ' ἡ πραγματικὴ ἀσειότης τῆς

σημερινῆς ἐποχῆς, εἰμπορεῖ νὰ ὁμοιάσῃ τόσο ὀλίγον μὲ τὴν σκληροκαρδίαν, ὅσον ὁ πραγματικὸς κύριος τῆς σημερινῆς ἐποχῆς μὲ τὸν ἀγρίον. Ὅπως ἡ θεοσευκεία, ἢ ἀνατροφή καὶ αἱ διάφοροι πρᾶξεις πολιτισμοῦ μεταβάλλουν τὸν ἀγρίον εἰς ἰδανικὸν κύριον, κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον πρέπει νὰ μεταβάλλουν τὴν εὐθυμίαν καὶ τὸ γέλιο πού προκαλεῖ εἰς αὐτοὺς ὁ πόνος τῶν ἄλλων, εἰς ἐκφρασιν συμπαθείας καὶ ἀγάπης.

ΕΥΚΑΙΡΙΑΙ ΔΩΡΕΑΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ

Συνεχίζομεν εἰς τὸ παρὸν φύλλον τὴν δημοσίευσιν πληροφοριῶν, σχετικῶν μὲ διάφορα κληροδοτήματα, προωρισμένα διὰ σπουδὴν νέων χρηστῶν καὶ ἐπιμελῶν.

Οὕτω ὑπάρχουν κληροδοτήματα:

Σπύρου Ἀλεξανδράκη.—Πρὸς παροχὴν ὑποτροφῶν εἰς νέους, καταγομένους ἐκ τοῦ τέως δήμου Ἀβίας, διὰ τὸ αὐτόθι σχολεῖον. (Αἴτησις πρὸς τὸν ἐπὶ τῆς Παιδείας Ὑπουργόν).

Σοφοκλ. Ἀχιλλοπούλου.—Πρὸς σπουδὴν εἰς τὸ ἐξωτερικὸν μίᾳς ἐπιστήμης ἢ τέχνης, νέων καταγομένων ἀπὸ τὸ Πήλιον. (Αἴτησις ἐπίσης πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας).

Δ. Ἀθανασάκη.—Πρὸς σπουδὴν καὶ ἀποκτησιν πτυχίου διδασκαλίσσης, μίᾳ νέας ἐκ Πορταριάς. (Αἴτησις πρὸς τὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας).

Ἀχ. Γεροκωστοπούλου.—Εἰς τὴν ἐν Πάτραις Φιλεκπαιδευτικὴν Ἐταιρείαν, πρὸς παροχὴν ὑποτροφῶν.

Γίνεται κατὰ τριετίαν διαγωνισμὸς δι' ἀπορούς καταγομένους ἐκ Πατρῶν ἢ Ἡλείου.

Χρήστου Ἀντύπα.—Πρὸς παροχὴν ὑποτροφῶν εἰς πτωχοὺς νέους. (Αἰτήσις πρὸς Ὑπουργεῖον Παιδείας).

Νικολάου Καμπανᾶκη.—Πρὸς παροχὴν ὑποτροφῶν πρὸς σπουδὴν δύο νέων, ἐκ τοῦ δήμου Ἄνδρου καταγομένων. (Αἴτησις πρὸς Ὑπουργεῖον Παιδείας).

Ἰακώβου Κοινοβράκη.—Πρὸς ἀπονομὴν ὑποτροφῶν πρὸς σπουδὴν νέων ἐξ Ἄργους. Κληροδόχος ὁ δήμος Ἄργους.

Παναγ. Δάλα.—Πρὸς ἀπονομὴν ὑποτροφῶν διὰ σπουδὴν νέων καταγομένων ἐκ Στεμνίτης τῆς Κορινθίας (κοινότης Ὑψούντος). Ἡ ἐκλογή ἀπόκειται εἰς τὸ κοινοτ. Συμβούλιον Ὑψούντος.



ELLA BOECKL-ARNOLD

Σ Γ Ο Υ Ρ Ο Σ

Ἦρθε στὸν κόσμο σ' ἓνα ἀγρόκτημα—μαλιάρος, καφετής και στρομπουλός. Τέσσαρ' ἀδερφάνια τρεφόντουσαν μαζί του ἀπ' τὴν ὑπομονητικὴ σκύλλα, ὡς ποὺ τὸ ἓνα ὕστερ' ἀπ' τ' ἄλλο χάθηκαν ἔλα, κι' ἀπόμεινε μόνος αὐτός ὁ μικρός Σγουρός. Σγουρὸ τὸν βάφτισ' ἡ κυρά του, γιατί ἦταν τόσο κατσαρομάλλικο σκυλάκι, και, ἐπειδὴ εἶχε τόσο ὠραία μάτια, τὸν κράτησε περισσότερο ἀπὸ τ' ἄλλα.

Ὅταν μεγάλωσε κι' ἀπόκτησε τὸ δέρμα του τὴ στιλπνότητα ποῦχε και τῆς μητέρας του τὸ δέρμα, δὲν ἦταν πιά «Σγουρός», μὰ τ' ὄνομα τοῦμεινε. Διατήρησε ἀκόμη και τὰ γεμάτα ψυχῆ, καστανά μάτια του.

— Σὰν ἄνθρωπος κυττάζει, ἔλεγε συχνὰ ἡ νοικοκυρὰ και τὸν χάριδεψε.

Περνοῦσε καλά. Τοῦδιναν γάλα, ἄσπρο ψωμί και θρεπτικὲς σοῦπες. Χοροπηδοῦσε στὴν μάντρα, γύρω ἀπὸ τὰ ἐλεύθερα πουλάρια, ἢ στὴ βοσκὴ μὲ τις ἀγελάδες και τὰ χαρωπὰ μοσχάρια. Ὁ σταῦλος ἦταν ζεστὸ καταφύγιο στὸ σπιτί και τὸν ἄφιναν κάποτε νὰ μπῆ και στὴν κουζίνα, νὰ κάμη μιὰ βόλτα, και ὅταν, κουνώντας ταπεινὰ τὴν οὐρά του, στήλωνε παρακλητικὰ τὰ ὠραία του μάτια, ἐπεφτε πάντα ἓνα κομμάτι κρέας.

Στὸν ἥλιο, στὸ δροσερὸ χορτάρι. ἢ στὰ μωρωμένα δειμάτια μποροῦσε νὰ ξαπλώνεται, νὰ ἀνοίγοκλεινῆ τὰ μάτια του, νὰ ὀνειρεύεται... Ὡ! ἡ ζωὴ ἦταν ὠραία!...

Ἦρθε κάποια μέρα, μιὰ ἡλιόλουστη ὠραία μέρα τοῦ φθινοπώρου, ποὺ ἔλ' ἀκτινοβολοῦσαν ἀπ' τὸ φῶς γύρω. Ὁ Σγουρός ἦταν πιά μεγάλο σκυλί. Μόλις εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸ λειβάδι, ὅπου εἶχε κυνηγήσει τὴ γάτα τοῦ σπιτιοῦ, ποῦχε κλέψει πάλι ἓνα λουκάνικο—ὅταν τοῦ σφύριξαν.

Ἦπάκουσε, ὅπως εἶχε μάθει. Κοντὰ στὴν κυρά του στεκόταν ἓνας ἄντρας, ποὺ μύριζε διαφορετικὰ ἀπ' ὅ,τι οἱ γεωργοὶ κι' οἱ ὑπηρέτες. Κατάλαβε ὅτι μιλοῦσαν γι' αὐτόν.

— Εἶναι καλὸ ζῶο, εἶπε ἡ κυρά του, και τὸν χάριδεψε.

— Ἀλλὰ μαντρόσκυλο, ἀπάντησε ὁ ξένος.

— Αὐτὸ δὲ μποροῦμε νὰ τὸ ποῦμε ἀπολύτως. Ἡ μητέρα του ἦταν καθαρὸ λυκόσκυλο.

— Πρὸ παντός ὅμως πρέπει νὰ εἶναι ἀγρυπνος.

— Ἄ! Ὅσο γι' αὐτὸ, εἶναι. Γαυγίζει κάθε ξένο, ποὺ μπαίνει μέσ' στὸ ἀγρόκτημα.

Τώρα παζάρευαν γιὰ τὴν τιμὴ.

— Δὲν ζητῶ ὅσο ἀξίζει, εἶπ' ἡ γυναίκα, φτάνει μόνο νὰ τοῦ δοθῆ ἓνα καλὸ μέρος, γιατί εἶναι ἓνα τόσο καλὸ κι' ἔξυπνο ζῶο! και χάριδεψε συγχρόνως τὸ κεφάλι τοῦ σκύλου, ποὺ ἀκουγε προσεκτικὰ.

Ὁ Σγουρός ἤπιε ἀκόμη ἓνα μεγάλο τσανάκι γάλα μ' ἄσπρο ψωμί κι' ὕστερα ὁ ξένος τὸν ἔδεσε μ' ἓνα σχοινάκι και τὸν τράβηξ' ἔξω ἀπ' τὴν αὐλή. Ναί! τὸν τράβηξε, γιατί θεληματικὰ δὲν πήγαινε. Ἡ κυρά του, πρὶν ἀπὸ λίγο ἀκόμη, τὸν χάριδεψε τόσο φιλόστοργα και σ' ἐκείνην ἄνηκε. Τί τὸν ἔμελλε αὐτόν γιὰ τὸν ξένο ἄνθρωπο!

Ὅλα ὅμως δὲν ὠφελοῦσαν σὲ τίποτα: ὁ ἄνθρωπος ἐξουσιάζει τὰ ζῶα. Ἐφευγαν ἔλα και μακρύτερα ἀπὸ τὴν αὐλή. Ὅταν ὁ Σγουρός ἔκλαψε πάλι κι' ἔσυρε τὸ σχοινὶ πρὸς τὰ πίσω, ἔνοιωσε τὴν μπότα τοῦ ξένου στὰ πλευρά του. Ἐαπλώθηκε τότε στὴ γῆ, τέντωσε τὰ πόδια του πρὸς τὰ μπρὸς και κύτταξε τὸν ἄνθρωπο.

— Ἔτσι, καταλαβαίνει βλέπω, εἶπ' ἐκεῖνος, πέρνωντας τὸ πέσιμο τοῦ σκυλιοῦ γιὰ σημεῖο ὑποταγῆς.

Τράβηξε τὸ σχοινί. Ὁ Σγουρός σηκώθηκε κι' ἡ πορεία ἐξακολούθησε.

Γιὰ πρώτη φορὰ ὁ Σγουρός ἐρχόταν στὸν σιδηρόδρομο. Ὁ πολὺς κόσμος, τὰ φυσημάτα και τὰ σφυρίγματα τῆς μηχανῆς τὸν νεύριζαν και τὸ κύλισμα τῆς ἀμαξοστοιχίας τὸν ἔκανε νὰ φοβάται. Ἐνα σπρώξιμο μὲ τὸ πόδι

τοῦδειξε τὴ θέση του κάτω ἀπὸ τὸ κάθισμα. Ἐκεῖ ἔμεινε ξαπλωμένος, τρέμοντας, φοβισμένος, ἐνῶ οἱ ἄνθρωποι γελοῦσαν εἰς βάρος του, φλυαροῦσαν, φώναζαν και κάπνιζαν. Τέλος ἀποκοιμήθηκε.

Ἐνα τράβηγμα ἀπ' τὸ σχοινὶ τὸν ξύπνησε. Εἶχαν φθάσει στὸ τέρμα. Προχώρησαν μέσ' ἀπὸ πολλοὺς ἄνθρώπους και στενοὺς δρομίσκους μὲ ψηλὰ σπιτία, ποὺ μύριζαν διαφορετικὰ ἀπὸ τὴν ἐξοχή. Εἶχε σκοτεινιάσει πιά, ἀλλὰ ὁ Σγουρός κατάλαβε ὅτι μπῆκαν στὴν αὐλόπορτα ἐνὸς σπιτιοῦ και ὕστερα σὲ μιὰ κουζίνα. Ἐκεῖ στεκόταν μιὰ γυναίκα, ποὺ δὲν τὸν κύτταζε ὅμως τόσο φιλικὰ, ὅπως ἡ νοικοκυρὰ στὸ ἀγρόκτημα. Τὸν εἶδαν, τοῦδωσαν νὰ φάη και κατόπιν τὸν πήγαν στὴν αὐλή. Ὁ Σγουρός νόμιζε ὅτι τώρα θὰ τὸν πήγαιναν στὸν σταῦλο, ἀλλὰ ἐκεῖ δὲν ὑπῆρχε σταῦλος. Ἐνα μικρὸ σπιτάκι σκύλου βρισκόταν στὴ γωνιά. Τοῦ πέρασαν ἓνα περιλαίμιο και τὸν ἔδεσαν μὲ ἀλυσίδα. Ἦταν ἓνα μαντρόσκυλο!

Στὴν ἀρχὴ δὲ μποροῦσε νὰ φαντασθῆ τί σημαίνουν αὐτά. Μύρισε τὸ σπιτάκι... κατόπιν τὸν σανό... Εἶχαν τὴν μυρουδιά ἐνὸς ἄλλου σκυλιοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἀπομακρύνθηκε κι' ὁ Σγουρός θέλησε νὰ τρέξῃ ἀπὸ πίσω Ὡ! κάτι τὸν κρατοῦσε σφικτὰ! Ἐτρεξε πρὸς τ' ἄλλο μέρος: ἡ ἴδια ἱστορία. Ἄρχισε νὰ κλαίῃ και προσπάθησε νὰ ἐλευθερωθῆ, ἔλα ὅμως δὲν ὠφελοῦσαν τίποτε. Δὲν καταλάβαινε τί ἐσήμαινε αὐτὸ κι' ἄρχισε μὲ φωνὲς νὰ διαλαλῆ τὸν σπαρχαίμιο του.

— Ὁραία δουλειά, εἶπ' ἡ γυναίκα, ἀν κλαίῃ ἔτσι ὅλη τὴ νύχτα!

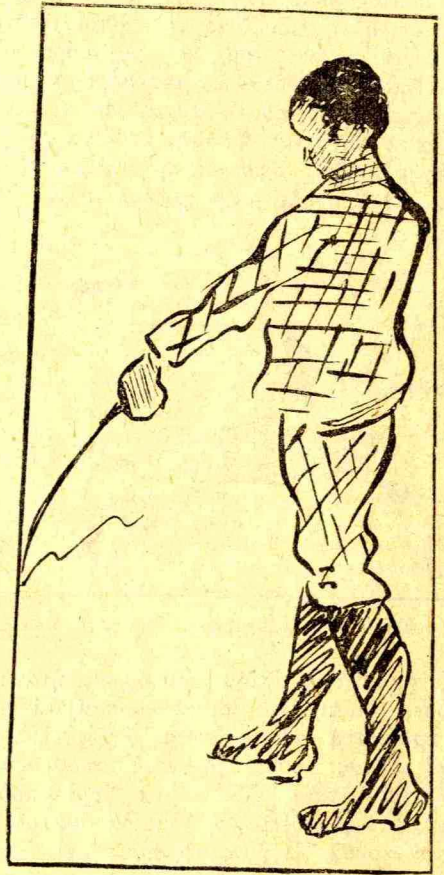
— Ἄμ θὰ πάψῃ σύντομα, ἀπάντησε ὁ ἄντρας σαρκαστικὰ, και ἄρπαξε ἓνα κοντὸ καμτσίκι.

Ὁ Σγουρός τὸν εἶδε νὰ ἔρχεται. Χάρηκε και φαντάσθηκε ὅτι τώρα θὰ τὸν λευτέρωναν. Ἐκλαιγε σιγὰ και κουνούσε τὴν οὐρά του...

Τὸ καμτσίκι ἔπεσε σφυρίζοντας ἀπάνω στὴν πλάτη και στὸ κεφάλι του, και τὸν ἔκανε νὰ ζητήσῃ, οὐρλιάζοντας, ἄσυλο στὸ σπιτάκι. Τὸ καμτσίκι τὸν φοβέρισε ἀκόμη μερικὲς φορές, μπρὸς ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα, κι' ὕστερα ὁ ἄντρας ἀπομακρύνθηκε. Ὁ Σγουρός βρισκόταν ξαπλωμένος, τρέμοντας, ἀπάνω στὸν βρώμικο σανό. Τί ἦταν λοιπὸν αὐτὸ! Γιατί τοῦκαναν ἔλα;... Ἐκλαιγε ἀκόμη, ἀλλὰ πολὺ σιγανὰ, ὅσπου τὸν πήρῃ ὁ ὕπνος. Στὸν ὕπνο του εἶδε ὅτι παράβγαινε μὲ τὰ πουλαράκια στὸ τρέξιμο...

Τὴν ἄλλη μέρα, μόλις ἔφεξε, ξύπνησε. Θέλησε νὰ τρέξῃ μέσα στὸ γαλάζιο φῶς τῆς χα-

ραυγῆς, ἀλλὰ ἡ ἀλυσίδα τὸν τράβηξε πίσω. Τινάχτηκε και κύτταξε γύρω του. Μὰ ποῦ ἦταν λοιπὸν; Ποῦν' ἡ αὐλὴ τοῦ ἀγροκτήματος, ἡ δενδροστοιχία, τὸ λειβάδι;... Ποῦναι τὰ χαρι-



Τὸ καμτσίκι τὸν φοβέρισε ἀκόμη μερικὲς φορές

τωμένα μοσχάρια, τὸ τσανάκι μὲ τὸ γάλα, οἱ γνωστοὶ ἄνθρωποι;

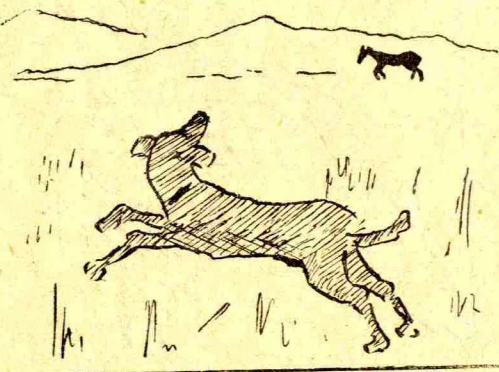
Στὴν ἀρχὴ ἔκλαψε, ἔπειτα ἄρχισε νὰ οὐρλιάζῃ. Ἀμέσως ὅμως ἀνοίξε ἓνα παράθυρο δρμητικὰ και τὸ καμτσίκι κουνιῶταν ἀπὸ καὶ ἀπειλητικὰ! Ἐκαμε γρήγορα μεταβολὴ και πήδησε μέσα στὸ σπιτάκι του.

— Χμ! Δὲν εἶναι κουτός! εἶπε θριαμβευτικὰ ὁ ἄνθρωπος και ξανακάθησε μπρὸς σ' ἓνα φλυτζάνι καφφέ.

Ἀπ' τὴν αὐλὴ περνοῦσαν μουτζουρωμένοι ἄνθρωποι και πήγαιναν στὸ σιδηρουργεῖο. Ὁ Σγουρός τοὺς νόμιζε ὑποπτους και τοὺς γαυγίζε. Ἀμέσως ἀκούστηκαν ἀπ' τὸ σπιτί βρισιές.

Τοῦ πέταξαν κι' ἓνα κούτσουρο. Τρύπωσε ἀμέσως στὸ σπιτάκι.

Παινοῦσε φοβερὰ, τὸ τσανάκι ὅμως μὲ τὸ γάλα δὲν ἐρχόταν. Ὁ ἥλιος ἀνέβαινε, ἀλλὰ κανεὶς δὲν ἐλευθέρωνε τὸν Σγουρό. Ἐκλαιγε... Ἀλλὰ μόλις ὕψωνε τὴν φωνή του, φαινόταν στὸ παράθυρο τῆς κουζίνας τὸ καμτσίκι ἢ ἐρχόνταν κατ' ἀπάνω του τὰ κούτσουρα σὰν βροχή. Ἐπὶ τέλους ἔταν τὸ μεσημέρι οἱ «μουτζουρωμένοι ἄνθρωποι» ἐφυγαν ἀπ' τὸ σιδηρουργεῖο κι' ἐβγαίνουν ἀπ' τὴν κουζίνα γαργαλιστικὲς μυρουδιές, ἦρθε κι' ἡ γυναίκα μ' ἓνα τσανάκι. Ὁ Σγουρὸς εἶχε φοβερὴ πείνα καὶ



Ἦταν πάλι ὁ μικρὸς Σγουρὸς, ἔτρεχε στὸ λειβάδι.

Χύμηξε ἀχόρταγος ἀπάνω. Εὐτύχημα ἦταν ποὺ πεινοῦσε, γιατί δὲν βρισκόντουσαν καὶ τόσο καλὰ πράγματα στὸ τσανάκι, ὅπως ἐκεῖ στὸ κτήμα! Ἐνας κουβάς μὲ νερὸ τοποθετήθηκε δίπλα στὸ σπιτάκι. Ἀλλὰ μιὰ φορὰ ποὺ ὁ Σγουρὸς ἔτρεξε ἀδέξια, ἡ ἀλυσίδα ἀναποδογύρισε τὸν κουβά. Ἡ γυναίκα, ποὺ τὸ εἶδε αὐτὸ ἀπ' τὴν κουζίνα, εἶπε:

— Ἔτσι! αὐτὸ σοῦπρεπε!...

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ὁ κουβάς δὲ ξαναγεμίστηκε κι' ὁ Σγουρὸς ὑπέφερε ἀπὸ δίψα.

Ἔτσι περνοῦσαν οἱ μέρες. Ὁ σκύλος ὅμως δὲν μποροῦσε νὰ συνειθίσῃ τὴ σκλαδιά του. Τὰ πράγματα ποὺ τοῦ πετοῦσαν, μαζεμένα γύρω στὸ σπιτάκι του, μιλοῦσαν καθαρὰ γιὰ τὰ ξεσπάσματα τοῦ πόνου του.

Τὸ βράδυ ἐρχόταν κάποιος μὲ μιὰ σκουπα. Στὶς ἀρχὲς πλησίαζε προσεκτικὰ, γιατί «τὰ μαντρόσκυλα εἶναι πάντοτε κακὰ», ὥσπου κατὰλαβε, ὅτι τὸ ζῶο τὸν περιέμενε μὲ χαρὰ. Καὶ γιατί ὄχι; ἀφοῦ ὅση ὥρα σκούπιζε γύρω ἀπὸ τὸ σπιτάκι κι' ἐμάζευε τὰ «πυρομαχικά», μποροῦσε ὁ Σγουρὸς ἐλεύθερος νὰ χοροπηδάει;

Ἄχ! πὼς ἔτρεχε στὴν αὐλή, ἐδῶ κι' ἐκεῖ,

σὰν δαιμονισμένος, χαρούμενος, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ κουνήσῃ ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ μουδιασμένα μέλη του. Παρὰ λίγο νὰ ξεχνιῶταν καὶ νὰ νόμιζε ὅτι βρισκόταν στὸ λειβάδι. Ἀλλὰ σύντομα, ἄχ, πολὺ σύντομα, ἓνα σφύριγμα ἔκοβε στὴ μέση τὸ χαρούμενο ὄνειρο κι' ὁ Σγουρὸς βρισκόταν πάλι δεμένος στὴν ἀλυσίδα του.

Ὁ χειμῶνας ἦταν βαρὺς κι' ὁ Σγουρὸς κρύωνε. Τρύπωνε βαθειὰ μὲς στὸ σπιτάκι του, ἀλλὰ ὁ ἀέρας ἔμπαινε ἀπ' τίς χαραμίδες τῆς σκεπῆς καὶ ἀπὸ τὸ ἀνοιγμα τῆς πόρτας. Κανεὶς δὲν σκέφτηκε νὰ δώσῃ ἐλευθερία στὸ ζῶο, γιὰ νὰ μπορέσῃ νὰ ζεσταθῇ πηδώντας, ἢ νὰ στερεώσῃ ἓνα πανί μπρὸς στὸ σπιτάκι, γιὰ νὰ μὴ παῖνῃ μέσα τὸ χιόνι.

Κάποτε τὸ μωρὸ τῶν ἀφεντικῶν τοῦ Σγουροῦ ξέφυγε ἀπὸ τὴν μητέρα του καὶ ἦλθε μπουσουλώντας μπροστὰ στὸ ξύλινο σπιτάκι. Ὁ Σγουρὸς κύτταξε προσεκτικὰ τ' ἀγοράκι ποὺ πλησίαζε, ὕστερα ξαπλώθηκε χάμω, ἐγγίζοντας μὲ τὴν οὐρά του τὸ χῶμα, κι' ὅταν τὸ μικρὸ τοῦ ἔτεινε τὰ χέρια, ὄχι μόνο τὰ ἔπιασε, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔγλυψε μὲ τὴ γλῶσσα του.

Τότε ἀντήχησε ἓνα ξεφωνητὸ στὴν αὐλή. Ἡ μητέρα νόμισε ὅτι τὸ παιδί βρισκόταν σὲ κίνδυνο κι' ὁ ἄντρας τῆς ἔτρεξε πρὸς τὰ ἐκεῖ. Ἀλλὰ—περιεργο πρᾶγμα!— τὸ ἀγοράκι δὲν ἤθελε ν' ἀφήσῃ νὰ τὸ ἀπομακρύνουν: ἐκλαιγε κι' ἔσφιγγε τὰ χέρια του γύρω ἀπ' τὸν λαιμὸ τοῦ σκυλιοῦ. Καὶ τὸ σκυλί πάλι αἰσθανόταν τὴν ἐμπιστευτικὴ του ἀγάπη κι' ἐξέφραζε τὴ δική του μὲ τὸ γλύψιμο.

Πόσο λυπήθηκε ποὺ τοὺς χώρισαν!

Πάλι κύλησε ἓνας χρόνος.

Μιὰ μέρα μπήκαν στὴν αὐλή δυὸ ἀγελάδες. Ὅταν ἀνοιξε ἡ αὐλόπορτα ὁ Σγουρὸς γαύγισε κανονικὰ, γιὰ νὰ κρατήσῃ τὴν ὑπόληψή του καὶ νὰ κάμῃ τὸ χρέος του. Ἐπειτα ὅμως... ἔπειτα στάθηκ' ἐκεῖ, κρατώντας τὴ μύτη ψηλά στὸν ἀέρα καὶ πετώντας ἀστραπὲς ἀπὸ τὰ μάτια. Γιὰ πρώτη φορὰ, ἀπὸ τὸν καιρὸ ποὺ βρισκόταν στὴν πόλη, τοῦ χτυποῦσε μυρουδιὰ ἀπὸ ἀγελάδες στὴ μύτη.

Τὰ ζῶα στεκόντουσαν λίγο μακριὰ ἀπ' αὐτὸν στὴν αὐλή. Προχώρησε πρὸς τὸ μέρος τους, ὥσπου ἡ ἀλυσίδα τεντώθηκε ἐντελῶς, καὶ ρουφούσε ἀπληστα τὴν μυρωδιά τους. Ζωντάνεψε ἡ ἀνάμνησις τῆς πρώτης του ζωῆς, οἱ γελάδες, τὰ μοσχάρια, ἡ ἐλεύθερη εὐτυχισμένη ζωὴ.

Οἱ γελάδες ἀφησαν τὴν αὐλή. Ἐβράδυνασε.

Ἦταν μιὰ κρύα καὶ φωτεινὴ ἀπὸ τ' ἀντιφέγγισμα τῶν ἀστρῶν βραδιά. Ποῦ καὶ ποῦ ὁ Σγουρὸς μισόκλαιγε. Καθόταν μπρὸς στὸ σπιτάκι του καὶ κύτταζε μὲ τὰ μεγάλα του μάτια μακριὰ στὸ σκοτάδι. Κανεὶς ὅμως δὲν ἔβλεπε τὸν πόνο τοῦ ζῶου.

— Τί ἔχει πάλι ἀπόψε, γκρίνιαζε ἡ γυναίκα.

— Θὰ σωπάσῃ ἀμέσως, ἀπάντησε ὁ ἄντρας.

Ἦρθε τὸ μπαστοῦνι του, ἐνῶ στὸ βλέμμα του κρυφόλαμπε μιὰ ἀγρία σίβη. Καταφοβισμένος ὁ Σγουρὸς ἀπὸ τὰ χτυπήματα, τρύπωσε στὴν πιὸ βαθειὰ γωνιά κι' ἐκεῖ ἀποκοιμήθηκε.

Στὸν ὕπνο του ὅμως ὅλα ξανάρθαν στὴ μνήμη του. Ἦταν πάλι ὁ μικρὸς Σγουρὸς, ἔκανε τοῦμπες, ἔτρεχε στὸ λειβάδι. Τ' ἀλογάνια τὸν περιτριγύριζαν, τὰ μοσχάρια σκιρτοῦσαν. Τὸ γρασιδί ἦταν βαθὺ καὶ πράσινο, ἀπὸ τὴν κουζίνα ἐβγαίνουν ὄρατες μυρουδιές.

Ἐξύπνησε ὁ Σγουρὸς ἀπὸ τὸ κλάμμα του. Ἐυπνώντας αἰσθάνθηκε ἕλη τὴ δυστυχία του, πολὺ χειρότερα ἀπὸ πρῖν.

Οὐρλιαζε, θρηνοῦσε, διαλαλοῦσε τὸ παράπονό του μὲ μακρόσυρτους τόνους, στὴ νύχτα, στὸ φεγγάρι, ποὺ μόλις ὕψωνόταν, καὶ στὸν γεμάτο ἀπὸ ἀστέρια οὐρανὸ. Ὁ πόνος τοῦ Σγουροῦ ἦταν τόσο μεγάλος, ὥστε τὸν ἔκανε νὰ ξεχνᾷ κάθε τι ἄλλο. Δὲν σκεπτόταν πειὰ οὔτε τὰ κούτσουρα ποὺ τοῦ πετοῦσαν, οὔτε τὸ καμτσίκι.

Ἀπρόοπτα γύρισε τὸ ἀφεντικὸ ἀπ' τὸ καπηλιὸ καὶ τοῦδωσε μὲ τὴ βαρεῖα μπότα του μιὰ δυνατὴ κλωτσιὰ. Εἶχε πετύχει, καθὼς φαίνεται. Κάμποσες στιγμὲς ἔμεινε ὁ Σγουρὸς σιωπηλὸς ἀπὸ τὸν πόνο. Ὑστερα τρύπωσε, οὐρλιαζώντας καὶ θρηνοῦντας, μέσα στὸ σπιτάκι του. Ὁ ἄντρας ἔβριζε, καταριῶταν καὶ ἀπειλοῦσε. Ὁ Σγουρὸς ἀδιαφοροῦσε τώρα. Αἰσθανόταν μόνο τρομερὸ πόνο μὲς στὸ κορμί του καὶ πίεζε τὸ ζεστὸ ρύγχος του στὸν σὰνὸ ποὺ ἦταν σκορπισμένος στὸ πάτωμα.

Οἱ θρήνοι του ἀντηχοῦσαν παραπονιαρικά μέσα στὴ νυχτερινὴ σιγαλιά.

Κατόπιν ἔτριξε ἓνα παράθυρο. Μιὰ πόρτα ἔκλεισε ὑπόκωφα. Ὑστερα ἔγινε ἡσυχία. Ἀκόμη καὶ μέσα στὸ σπιτάκι τοῦ Σγουροῦ. Ὁ τρομερὸς πόνος φαινόταν νὰ ὑποχωρῇ. Ὁ Σγουρὸς εἶχε μόνο μιὰ δίψα, μιὰ τρομερὴ δίψα. Σύρθηκε ἔξω ἀπ' τὸ σπιτάκι—τὸ νερὸ εἶχε παγώσει μέσα στὸν κουβά. Ὁ Σγουρὸς ἔγλυψε τὸν πάγο. Ἀλλὰ ἡ ὀρθοστάσια τοῦ προξενοῦσε πόνο. Τὰ πσιινὰ του πόδια ἔτρεμαν. Κάθησε πάλιν στὸ παγωμένο χῶμα. Δὲν αἰσθανόταν κρύο.

Ἡ νύχτα ἦταν παγερὴ, τὰ ἀστρα φεγγαλοῦσαν καὶ σπινθηροβόλοῦσαν, τὸ στενὸ φεγγάρι εἶχε σηκωθῆ πάνω ἀπ' τὸ σπιτί.

Μέσα στὸ ζῶο ὑπῆρχε ἓνας βαθὺς, βαθὺς πόνος. Ὁ Σγουρὸς ἐνοιῶθε νὰ τὸν γλυκαίνει κάποια νάρκη μὲ τὴ γαλήνη τῆς. Ἡ ἡσυχία, τὸ τέλος πλησίαζε. Ἐνα γλυκὸ φῶς.

Κάποια στιγμή ὕψωσε τὸ ὄρατο γλυκὸ βλέμμα του πρὸς τὸν οὐρανὸ.

Κι' ὕστερα μὲ μιὰς τᾶστρα τῶν ματιῶν του ἔσπασαν, ἔσδυσαν.

Μετάφρ. ΑΝΑΣΤ. ΡΗΓΑ

ΕΛΑΤΙΑ

Ἐλάτια χρυσοπράσινα, χαρὰ ἢ ζωὴ σὲ μένα ποὺ μπόρεσα νὰρθῶ στὴν ἀψηλὴ βουνοκορφὴ ποὺ βρίσκεστε ὑψωμένα, θνητὸς ἐγὼ, σ' ἀθάνατες κορφές ν' ἀνυψωθῶ.

Πόση χαρὰ καὶ δύναμη στὸ πλάι σας δὲ νοιώθω, γιγάντιο τοῦ βουνοῦ, καθὼς βαθεῖα στά στήθια μου κλείνω τὸν ἴδιο πόθο κλαδί ἀπὸ σᾶς, τὰ σύννεφα νὰ φτάσω τ' οὐρανοῦ

Μπορεῖ νὰ ζῶ στὴν ἔρημη τῆς πολιτείας γαλήνη χωρὶς καμιά ἡδονή, μὰ ἐντὸς μου ἀστράφτει ὁ κεραυνὸς—κι' εἶναι γιὰ μένα ὀδύνη τὴν ὑπαρξή μου νὰ περνῶ σὲ νύχτα σκοτεινὴ

Ψηλὰ ποθῶ τὰ σύννεφα τῶν οὐρανῶν νὰ φτάσω δέντρο, πουλί, φτεροῦ τὴ λεύτερη τοῦ ὀρίζοντα γραμμοῦλα ν' ἀγκαλιάσω τὸν ἥλιο, αἰώνια ἢ μιὰ στιγμὴ, στὴν πλάση νὰ χαρῶ

Ἐλάτι, ἐγὼ, περήφανο, ποτε δὲν ἔχω γύρει σὲ μπόρα ἢ κεραυνὸ γι' αὐτὸ ἢ ψυχὴ μου χαιρεταί μ' ἐσᾶς τὸ πανηγύρι, δέντρα, καθὼς ὑψώνεστε, σκοποὶ στὸν οὐρανὸ.

ΠΑΝΟΣ ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΕΤΡΑΣΤΙΧΑ

Γλυκεῖα ζωὴ μας, τοῦ χωριοῦ, μὲ τ' ἀλαφρό σου [βῆμα

ἀπ' τὸ κατῶφλι τοῦ σπιτιοῦ γοργὰ περνᾶς στὸ μνήμα κι' ὁ ἀνθισμένος σου κισσὸς γελώντας περιπλέκει τὸ λίκνο, τὴν παστάδα μας, τὸν τάφο μας παρέκει

Αἰώνια νεότης τῆς ζωῆς! Τι κι' ἂν ἀλλάξῃ καί τι; Ὁ κάμπος πάντα νιόγαμπος μὲ τὴ δουλειὰ τ' ἀργάτη οἱ κῆποι σὰν ἀμάραντοι, μὲς τὰ κλουβιά τ' ἀηδόνια, σὲ σπῖτια τρέχουν οἱ γενιές ἀπ' τὰ παιδιὰ σ' ἀγγόνια:

Μανοῦλα μου, ὅταν νοσταλγὸς πλανιέται ὁ λογισμὸς μου,

ὅλα τὰ βλέπω ἀπόμακρα, μὰ ἐσένα πάντα ἐμπρὸς μου, μὲ μιὰ τρεμοῦλα προσευχῆς στὰ χέρια καὶ στὰ χεῖλη ν' ἀνάβῃ τάχα τοῦ σπιτιοῦ τὸ ἀκοίμητο καντήλι

Γ. ΑΘΑΝΑΣ

πράγμα, αναλαμβάνω μίαν υποχρέωσιν, συνάπτω γάμον, συντάσσω διαθήκην, ιδρύω μίαν έμπορικήν εταιρείαν, στέλλω με ένα πλοϊον έμπορεύματα εις άλλον τόπον, ασφαλίζω τὸ σπῆτι μου, εξαναγκάζω τὸν ὀφειλέτην μου νὰ με πληρώσῃ; Τί συμβαίνει, ὅταν ένας διαπράξῃ ένα ἀδίκημα; Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐρωτήσεις ἀπασχολοῦν τὸν φοιτητὴν τῆς νομικῆς-ἢ πρέπει τοῦλάχιστον νὰ τὸν ἀπασχολοῦν- ἀπὸ τὸ πρῶτὸ ὡς τὸ βράδυ, ὥστε, πιστεύσατέ με, δὲν τοῦ μένει καιρὸς διὰ νὰ μάθῃ τὴν σοφιστικὴν τέχνην..

Ἐννοεῖται, ὅτι θὰ ἦτο πολὺ ἀφελὲς νὰ νομισθῇ, ὅτι οἱ νομικοὶ ὅταν σπουδάζουν, παίρνουν διαφόρους ἐρωτήσεις ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ καὶ δίδουν ἀπαντήσεις. Ἡ νομικὴ εἶναι ἐπιστήμη, καὶ ὡς τοιαύτη ἔχει μέθοδον, σύστημα. Διαιοῦν λοιπὸν τὸ δίκαιον εἰς διαφόρους κλάδους καὶ τοὺτους πάλιν εἰς ειδικωτέρους καὶ κατόπιν μελετοῦν τοὺς κανόνας οἱ ὅποιοι ἀφοροῦν ἕκαστον κλάδον. Εἰς τὸν κλάδον π. χ. ὅστις λέγεται «Συνταγματικὸν Δίκαιον» μανθάνουν τί εἶναι Πολιτεία, τίνα τὰ ὄργανα τῆς Πολιτείας, πῶς εἶναι ὀργανωμένη ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία κλπ. Εἰς τὸν κλάδον «Οἰκογενειακὸν Δίκαιον», περὶ τοῦ γάμου, πῶς πρέπει νὰ γίνῃ διὰ νὰ εἶναι ἔγκυρος, τί δικαιώματα καὶ τί καθήκοντα ἔχουν οἱ σύζυγοι μεταξύ των, τὰ τέκνα πρὸς τοὺς γονεῖς καὶ ἀντιστρόφως, καὶ ἄλλα παρόμοια συναφῆ ζητήματα. Ἄν σκεφθῆτε τώρα πόσοι τοιοῦτοι κλάδοι ὑπάρχουν, καὶ πόσων ἔκτασιν παίρνει ἡ μελέτη ἑκάστου ἐξ αὐτῶν, θὰ ἐννοήσετε ποῦ δαπανῶνται τὰ τέσσαρα ἔτη τῶν νομικῶν σπουδῶν!

ABBÉ TH. MOREUX
Διευθυντοῦ τοῦ Ἀστροφροσκοπίου τοῦ Bourges

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΤΟΜΟΝ

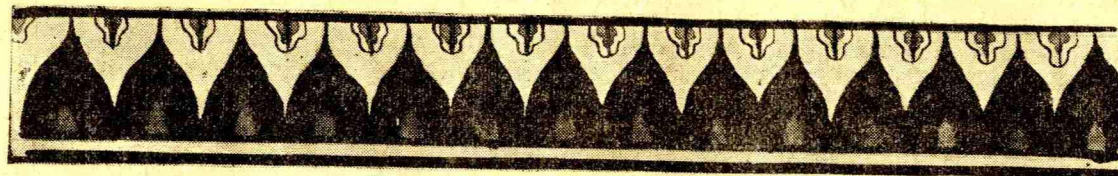
Ἀπὸ πολὺν καιρὸ πολλὰ γεγονότα καὶ πολ-
λὲς σκέψεις θεωρητικῆς εἶχαν ὀδηγήσει τοὺς
χημικοὺς καὶ τοὺς φυσικοὺς νὰ φαντασθοῦν τὴ
σύνθεσιν τοῦ ἀτόμου.

Με τὴν βοήθειαν τῶν πειραματικῶν μεθόδων
καὶ τοῦ μαθηματικοῦ ὄργανου ποῦ διαθέτομε,
τὸ άτομον, παρὰ τὸ ὄνομά του, ἔχασε τὸ προνό-
μιον ποῦ εἶχε ἄλλοτε· δὲν εἶναι οὔτε ἀδιαίρετον,
οὔτε ὁμογενές· καὶ ἕνα άτομον ἔχει στὸ κέντρο ἕνα

Καὶ ὅμως, δὲν εἶναι μόνον αὐτό. Ἐπιστη-
μονικὴ ἔρευνα, σημαίνει καὶ ἱστορικὴν ἐξέτα-
σιν. Ἐχομεν λοιπὸν τὴν ἱστορίαν τοῦ Δικαίου,
ἦγουν—νότα μὲνε διὰ μερικῶν μαθητῶν τοῦ
γυμνασίου—λατινικά, ἐφ' ὅσον ἀνατρέχομεν
εἰς τὰς πηγὰς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, τὸ ὁ-
ποῖον ἔχει τὴν μερίστην ἱστορικὴν (ὄχι μόνον
ἱστορικὴν ἄλλως τε) σημασίαν. Δι' αὐτὸν τὸν
λόγον καὶ οἱ πρωτοετείς φοιτηταὶ τῆς νομικῆς,
μόλις ἀρχίσουν τὰ μαθήματα, λαμβάνουν εὐ-
καιρίαν νὰ συλλογισθοῦν ὅτι, ὅταν ἐμάθαιναν
τὸ Sicilia est insula Italiae, δὲν ἔχαναν τὸν
καιρὸν των..

Ἐτελειώσαμεν; Ὁχι ἀκόμη! Χρειαζόμεθα
καὶ μερικὰς γνώσεις ἀπὸ ἄλλας ἐπιστήμας, ὅπως
ἡ Οἰκονομικὴ ἐπιστήμη. Ἐχομεν λοιπὸν τὴν
σπουδὴν τῆς Πολιτικῆς Οἰκονομίας (περὶ τῶν
διαφόρων οἰκονομικῶν ἀγαθῶν, τῆς ἀξίας των,
τῆς παραγωγῆς των, τῆς διανομῆς καὶ καταναλώ-
σεως) καὶ τῆς Δημοσίας Οἰκονομίας (περὶ τῶν
οἰκονομικῶν τοῦ Κράτους). Καὶ με τὴν με-
λέτην ὅλων αὐτῶν καταγίνεται ὁ νομικὸς ἕως
ὅτου, ἐφωδιασμένος με τὰ στοιχεῖα αὐτὰ ὡς
προσόντα, δυνηθῆ νὰ εισέλθῃ εἰς τὸν γαδὸν τῆς
Δικαιοσύνης, ὑπὸ μίαν οἰανδήποτε ἰδιότητα,
ὁπότε πάλιν νέος κόσμος· ἐμφανίζεται ἐνώπιόν
του. Τότε ἐννοεῖ ὅτι, ὅσα ἕως τώρα ἔμαθε
ἅπλῃ προπαρασκευῆ ἦσαν. Καὶ τότε ἀναγκά-
ζεται καὶ πάλιν νὰ ἐπαναλάβῃ κατὰ τὸ ὁποῖον
εἶπεν ἀρχικῶς εἰς Πατῆρ τῆς Ἐκκλησίας, τὸ
ὁποῖον ὅμως κάθε πραγματικὸς ἐπιστήμων
πολλάκις ὑποχρεοῦται νὰ εἴπῃ: «Νῦν ἀρχομαι
μαθητῆς εἶναι».

Νομικὸς



ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ

ΤΙ ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΝ ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Δὲν μοῦ ἀρέσουν πολὺ αἱ συζητήσεις, ἀλλὰ,
κάπου κάπου, παρασύρομαι καὶ ἐγὼ ὡς ἄνθρω-
πος, καὶ συζητῶ με κανένα φίλον ἢ γνωστὸν
μου. Τὸ σύνθημα εἶναι, νὰ τελειώσῃ ἡ συζή-
τησις με ἤτταν μου, ἀκριβῶς διότι ὅπως εἶπα,
δὲν συζητῶ συχνά, καὶ δὲν εἶμαι ἐπομένως τε-
χνίτης εἰς τὴν συζήτησιν. Κάποιαν φορὰν ὁ-
μως, συμβαίνει καὶ ἐξαίρεσις. Διατυπώνω εἰς
τὸν συνομιλητὴν μου ὀρισμένας μου σκέψεις,
εἰς τὰς ὁποίας αὐτὸς προσπαθεῖ νὰ ἀπαντήσῃ,
ἀλλὰ εἰς μάτην ἀναζητεῖ ἀπάντησιν. Ἐτοιμά-
ζομαι τότε νὰ χαρῶ καὶ ἐγὼ μίαν νίκην ἐπὶ τέ-
λους, ὅταν ἀκούω τὸν κατ' ἐμὲ ἠττηθέντα εἰς
τὴν συζήτησιν, νὰ μοῦ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν στε-
ρεότυπον φράσιν: «—Ἐ, βέβαια, ἔρεεις καὶ τὰ
μπερδεύεις τὰ πράγματα. Ἄμ τι ἐσπουδάζεις
τόσα χρόνια;»

Ὁ Ζεῦ! Τόσον ἀπόκρυφος ἐπιστήμη κατήν-
τησε λοιπὸν ἡ νομικὴ, ὥστε νὰ νομίσῃ ὁ κό-
σμος, ὅτι οἱ μύσται τῆς ἐπὶ τέσσαρα ὀλόκληρα
ἔτη καταγίνονται εἰς τὸ νὰ μανθάνουν τὴν τέ-
χνην τοῦ «μπερδεύειν τὰ πράγματα», νὰ ἀ-
σκοῦνται εἰς τὸ νὰ ψεύδωνται καὶ νὰ σοφιστεῦ-
νται; Αὐτὸ εἶναι μεγάλη ἀδικία. Τοῦλάχιστον
οἱ ἀναγνώσται τῆς «Νεανικῆς ψυχῆς» πρέπει νὰ
μὴν ἔχουν τοιαύτην ἰδέαν περὶ ἡμῶν. Νὰ μὴ
νομίζουν ὅτι οἱ νομικοὶ ἐκπαιδεύονται εἰς τὸ
νὰ συζητοῦν, νὰ ἀποκρύπτουν τὴν ἀλήθειαν ἢ
ἔστω καὶ νὰ τὴν παρουσιάζουν με ἰδιαιτέραν
τέχνην. Οὔτε καὶ στοιχεῖα ρητορικῆς δὲν μα-
θαίνουν, οἱ δυστυχεῖς!

Τί κάμνουν λοιπὸν τέσσαρα ἔτη εἰς τὸ Πα-
νεπιστήμιον; Ἀπλούστατα: Εἰσάγονται εἰς
τὴν ἐπιστήμην τοῦ Δικαίου. Μανθάνουν πῶς
τὸ Δίκαιον ρυθμίζει τὰς ἀνθρωπίνους σχέσεις
καὶ πῶς λύει τὰ διάφορα προβλήματα τὰ ὁποῖα
κατὰ τὴν ρύθμισιν παρουσιάζονται. Διότι, ἐδῶ
εἶναι ὁ κόμπος, τὸ Δίκαιον ὀφείλει νὰ τὰ προ-
βλέπῃ ὅλα. Δὲν ἔχει καὶ δικαίωμα ἐπιλογῆς με-
ταξὺ τῶν ἀνθρώπων εἰς τοὺς ὁποίους ἀποτείνε-
ται. Ὄφείλει νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν του ὅτι ἡ κοι-

νωνία δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ καλοὺς ἄν-
θρώπους ἀλλὰ καὶ ἀπὸ κακοὺς, διὰ τοὺς ὁποί-
ους πρέπει ἐπίσης νὰ ἐνδιαφερθῇ. Ὅτι πάλιν
τὰ διάφορα ἀνθρώπινα συμφέροντα—ἔστω καὶ
νόμιμα—ἀντιτίθενται πολλάκις μεταξύ των, εἰς
τρόπον ὥστε νὰ χρειάζεται νὰ τὰ συμβιβάζῃ
τὸ Δίκαιον. Ὅτι ἀκόμη, ἡ κοινωνικὴ ζωὴ διαρκῶς
ἀλλάσσει, νέαι ἀνάγκαι παρουσιάζονται,
αἱ ὁποῖαι καὶ αὐταὶ ἐπιβάλλουν εἰς τὸ Δίκαιον
νὰ λάβῃ πρόνοιαν σχετικὴν. Ὅλα αὐτὰ (καὶ
νὰ ἦσαν μόνον αὐτὰ!) γεννοῦν χίλια δυὸ ζη-
τήματα τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἔχῃ τὸ Δίκαιον ὑπ'
ὄψιν του ὅταν ρυθμίζει, με τὸ ἀπόλυτον κῦ-
ρος καὶ τὴν ἐπιβολὴν ποῦ ἔχει, τὰς ἀνθρωπί-
νας σχέσεις.

Ἄφ' ἑτέρου, καὶ ὁ κάθε πολίτης πρέπει νὰ
γνωρίζῃ τί πρέπει νὰ κάμνῃ, τί δικαιώματά
καὶ τί καθήκοντα ἔχει. Πῶς θὰ τὸ μάθῃ αὐτό;
Ποῦ θὰ εὔρη τί λέγει τὸ Δίκαιον; Ποῖος ἔχει
τὸ δικαίωμα νὰ θέτῃ αὐτοὺς τοὺς κανόνας ὅ-
τινες λέγονται κανόνες Δικαίου; Καὶ ἔπειτα πῶς
θὰ τοὺς ἐρμηνεύωμεν, ὅταν πρόκειται νὰ τοὺς
ἐφαρμόσωμεν; Καὶ πῶς θὰ ἐφαρμοσθοῦν; Καὶ
τί θὰ γίνῃ ὅταν δὲν ἐφαρμοσθοῦν; Αὐτὰ ὅλα
ἴσως σὰς φαίνονται ὀλίγον ἀπλᾶ. Καὶ ὅμως,
εἰς τὴν πραγματικότητά εἶναι πολὺ δύσκολα.
Σκεφθῆτε μόνον καμμίαν δικαστικὴν ὑπόθε-
σιν ποῦ θὰ εἶχατε σεῖς ἢ γνωστοί σας, τότε
θὰ ἰδῆτε πόσα προβλήματα φανερόνται ἐκεῖ
ποῦ δὲν τὰ περιμένει κανεὶς.

Οἱ νομικοὶ ὅμως πρέπει νὰ γνωρίζουν καὶ
κατὰ ἄλλο. Τί λέγει τὸ Δίκαιον. Τί λέγει π. χ.
διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ κράτους, καὶ τὰ δικαι-
ώματα καὶ καθήκοντα τῶν διαφόρων ὀργάνων
του; (Τί λέτε; Δύναται ὁ Πρόεδρος τῆς Δη-
μοκρατίας νὰ με καταδικάσῃ δι' ἕν παράπτω-
μά μου, π. χ. διότι ἔτρεχα με τὸ ποδήλατον
χωρὶς φανάρι, εἰς δέκα δραμῶν πρόστιμον;
Διὰ νὰ ἐκδοθῇ τὸ παρὸν περιοδικόν, τίνος ἄ-
δεια ἔχρησθη προηγουμένως;) Τί λέγει διὰ
τὸν τρόπον κατὰ τὸν ὁποῖον ἀποκτῶ ἔν

αντήσωμε στην κάθοδο (1), δηλ. στο άρνητικό ηλεκτρόδιο του σωλήνος του Crookes (2).

Ας μεταχειρισθώμε ένα παράδειγμα, για να καταλάβωμε καλύτερα την υπόσταση των ηλεκτρονίων: Τα ηλεκτρόνια με το άρνητικό φορτίο τους (3) έλκονται από ένα μαγνήτη ή παρέκκλισης που θα ύποστουν και που μπορούμε να την δοώμε σε μια φωτογραφική πλάκα, έξαρτάται συγχρόνως από την πηγή της έλξεως, τη γνωστή, από το πλήθος των ηλεκτρονίων και την ταχύτητά των βρισκόμαστε λοιπόν μπροστά σ' ένα απλό πρόβλημα της Μηχανικής, που δεν είναι και πολύ δύσκολο στη λύση του.

Υπολογίζουμ πως αυτά τα ηλεκτρόνια που ύπάρχουν στην κάθοδο, έχουν ταχύτητα 60.000 χιλιομέτρων στο δευτερόλεπτο: έαν δεν ύπήρχε κανένα εμπόδιο στο δρόμο τους θα μπορούσαν να διανύσουν την απόσταση από τη Γη στη Σελήνη σε χρόνο ολιγώτερο των 7'!

Ας ξαναγυρίσωμε στον σωλήνα του Crookes: ή ηλεκτρική εκφόρτισις, ή απόδοσις δηλ. του ηλεκτρ. φορτίου, ή όποια γίνεται ύπό την επίδραση ώρισμένων συνθηκών, όπως εις τους αεροκένους σωλήνας, αναγκάζει τα ηλεκτρόνια των ατόμων να ύποστουν μια διαρροή, πρέπει λοιπόν να δοώμε παιδί θα είναι το αποτέλεσμα στα τελευταία αυτά. Όταν χαθή ένα ή περισσότερα άρνητικά ηλεκτρόνια, ή ηλεκτρική ίσορροπία καταστρέφεται και τότε θα έχωμε θετικό φορτίο. Το θετικό ηλεκτρόδιο τα σπρώχει με δύναμη προς την κάθοδο, που την βομβαρδίζουν άδιακόπως. Η ταχύτης της θετικής ροής είναι πιό μικρή από την ταχύτητα των ηλεκτρονίων.

Τώρα αρχίζετε να καταλαβαίνετε πως οι φυσικοί ώδηγήθησαν στη δημιουργία της εικόνας του ατόμου. Μια καινούργια πτυχή από καλύφθηκε άκμνη, την ήμερα που ο Henri Becquerel ανέκαλυψε τη ραδιενέργεια, (4) ένα καινούργιο κεφάλαιο της φυσικής φανερώθηκε έξαφνα. Οι ιδιότητες των ραδιενεργών σωμά-

1 Κάθοδος ή άρνητικό ηλεκτρόδιο είναι ο άγωγός που είναι συνδεδεμένος με τον άρνητικό πόλο της ηλεκτρικής πηγής. Είς τον σωλήνα Crookes από την κάθοδο εκπέμπονται οι καθοδικά άκτίνες. Σ. Μ.

2 Είναι σωλήνες κενού κατά το δυνατόν άερος, μέσα στους όποιους παράγονται ηλεκτρική κενώσεις. Σ. Μ.

3 Το ηλεκτρόνιο, ως το ελάχιστο στοιχειώδες ποσόν άρνητικού ηλεκτρισμού, είναι φορτισμένο με άρνητικό φορτίο. Σ. Μ.

4 Με τον όρο ραδιενέργεια έννοώμε το σύνολο των φαινομένων που παράγει το στοιχείο ράδιο, όπως π. χ. ο φωσφορισμός των σωμάτων, ή εκκένωσις του πλήρους ηλεκτρισμού ηλεκτροσκοπίου, ή λάμψις εις το σκοτάδι, ή διαρκής ανάπτυξις θερμότητος, ή άποσύνθεσις του ύδατος εις τα συστατικά του κ. ά. Σ. Μ.

των έπρόκειτο να κλονίσουν τα θεμέλια της κλασσικής Μηχανικής, του ύπερόχου αυτού μνημείου. του όποιου οι βάσεις είχαν τεθη τόσο στερεά, όπως τα θεωρήματα της γεωμετρίας.

Μια χαρακτηριστική ιδιότης των ραδιενεργών σωμάτων είναι ή δύναμις που έχουν να παράγουν άνύλογα φαινόμενα με αυτά που προκαλούμε στους σωλήνας Crookes.

Ένα άλλας ραδίου π. χ. παράγει τρία είδη άκτινοβολίας: άκτίνες α, όπως οι θετικές άκτίνες, θετικώς ηλεκτρισμένες άκτίνες β, όπως οι καθοδικές και τέλος άκτίνες γ, άνάλογες με τις χ, αλλά άκμνη μικροτέρου μήκους κύματος. Τα φυσικά και τα χημικά αποτελέσματα των άκτίνων αυτών είναι τα ίδια σχεδόν με τα αποτελέσματα των άντιστοιχών άκτίνων. Άλλά το πιό περίεργο φαινόμενο είναι ή διαρκής απόδοσις ένεργείας από τα μυστηριώδη αυτά άλατα: ένα γραμμάριο ραδίου άποδίδει κάθε ώρα 132 μικρές θερμίδες και αυτό του επιτρέπει να κρατή τη θερμοκρασία του πάντα πάνω από τη θερμοκρασία των πέριξ. Το φαινόμενο αυτό όφειλεται στην άπώλεια βαθμών του ατομικού βάρους: το ράδιο έχει ατομικό βάρος 226, σιγά-σιγά με την άκτινοβολία χάνει βαθμούς και γίνεται 222, 218... (ράδι. Α, Β, C κ. τ. λ.) έως ότου γίνη 206, όποτε άκριδώς καταλήγωμε στον μόλυβδο. Μερικοί φυσικοί τείνουν να πιστέψουν πως όλα τα σώματα είναι λίγο πολύ ραδιενεργά ότι ή ραδιενέργεια είναι μια γενική ιδιότης της ύλης. Έάν ήταν έτσι έπρεπε σιγά-σιγά να γίνεται μια βαθμιαία άπώλεια του ατομικού βάρους, ώστε να χάνωνται τα μεγάλα άτομα σαν πιό άστατα, για να διαδίζωμε προς τα μικρά.

Η ραδιενέργεια μάς παρουσιάζει χωρίς άμφιβολία μια διαρκή μεταβολή των στοιχείων, αλλά άγνωστέ τελείως το μηχανισμό που συντελεί στο σχηματισμό των μεγάλου και μικρού βάρους ατόμων. Από που άρχισε ο κύκλος;

Είναι μια κλειστή άλυσίδα, άπαντούν τα έλαφρότερα ένώθησαν για να αποτελέσουν τα πιό βαρεία και τα τελευταία με την άπώλεια του βάρους των έμφανίζουμ τους προγόνους των. Το καλύτερο θα ήταν να όμολογήσωμε σ' αυτό το σημείο την πλήρη άγνοιά μας, άλλ' άτυχώς λίγοι καταδέχονται αυτή την ταπεινώση και πολλοί προτιμούμ ύπό την προστασία της έπιστήμης τις άγονες όνειροπολήσεις.

Έν τούτοις με τα δεδομένα που έχωμε ως τώρα, μπορούμε να άποπειραθώμε να κατασκευάσωμε ένα μοντέλο του ατόμου, που να

πλησιάζη προς την πραγματικότητα. Κάθε άτομο μπορεί να παραβληθή μ' ένα σύστημα ήλιακό που έχει τον ήλιο, και τους πλανήτας του, όπως άκριδώς το περιέγραψε ο Pascal θαυμάσια πριν από τους νεώτερους φυσικούς. Ο ήλιος στο άτομο είναι ο κεντρικός πυρήν, με θετικό φορτίο: οι πλανήτες είναι τα ηλεκτρόνια, που γυρίζουν γύρω από τον πυρήνα, ακολουθώντας άνάλογους νόμους με τους νόμους του Kepler, άλλ' έπειδή έχουν φορτίο άρνητικό, άντι να προσελκύνονται τα ηλεκτρόνια -δορυφόροι, άπωθούνται άμοιβαίως.

Ο θετικός πυρήν του ατόμου του ύδρογόνου είναι της τάξεως των 15 τρισεκατομμυριστών του χιλιοστομέτρου: ο αριθμός των ηλεκτρονίων, που είναι τα ίδια όποιαδήποτε κι' αν είναι ή ύλη, είναι άνάλογος του ατομ. βάρους του στοιχείου: εις το ύδρογόνομ είναι ένα ηλεκτρόνιο, αυτό άκριδώς ίσορροπεί τον θετικό πυρήνα, ο όποιος στην περί τωση του ύδρογόνου παριστά μια στοιχειώδη μονάδα και όνομάζεται πρώτον. Αυτό το θετικόμ πρώτον δεν ύποδιαιρείται παρακάτω και γι' αυτό μπορούμε να το θεωρήσωμε ως τη μονάδα του στοιχειώδους θετικού ηλεκτρισμού, τον κόκκο του θετικού ηλεκτρισμού που ίσορροπεί τον κόκκο του άρνητικού, το ηλεκτρόνιο. Για να μπορέσωμε να εκτιμήσωμε τα μεγέθη των μονάδων αυτών, ας παρακολουθήσωμε την έξης εικόνα: αν ύποτεθή ότι μεγαλώσωμε άρκετά και τα δύο στοιχεία του ατόμου, ώστε να είναι άντιληπτά, τότε ένας παρατηρητής τοποθετημένος πάνω στο ηλεκτρόνιο και έφωδιασμένος με μια ίσχυρη άστρανομική διόπτρα δεν θα ήταν εις θέση να ιδή τον πυρήνα, λόγω της μικρότητός του. Θα είχαμε δίκιο να ίσχυρισθώμε ότι οι ατομικοί πυρήνες μάς παρουσιάζουμ τη μεγαλύτερη συμπύκνωσις της ύλης, άφού ένα τόσο μικρό σωματίο μπορεί να ίσορροπήγη ένα τόσο μεγάλο ηλεκτρόνιο. Όταν όμως οι δορυφόροι - ηλεκτρόνια είναι πιό πολλά, πως τοποθετούνται; όπως οι πλανήτες, στο ίδιο πλάνο, ή όπως τα άστεροειδή και οι κομήτες, με τις διάφορες κλίσεις; Αυτό είναι ένα νεώτατο πρόβλημα της έπιστήμης. Άλλοι λένε πως τα ηλεκτρόνια είναι μοιρασμένα σε τροχιές με πορεία ήμισεληνοειδή. Η ύπαρξις των γνωστών ριζών της χημείας, (5) οι διάφο-

ρες συνθέσεις, ή ατομικότης των στοιχείων (6) ή χημική συγγένεια, όλα αυτά θα έξηγγούντο από την τάση της άποκαταστάσεως μιας ίσορροπίας ηλεκτρικής, που συχνά καταστρέφεται από την άπώλεια μερικών ηλεκτρονίων. Ο Bohr λέει πως τα ηλεκτρόνια μπορούμ να πηδούν από τη μια τροχιά στην άλλη, άπότομα, άγνωστο όμως για ποιές αιτίες. Ο Sommerfeld προσπαθεί να άποδείξη ότι οι τροχιές των ηλεκτρονίων δεν είναι κυκλικές, αλλά έλλειπτικές, όπως των πλανητών μας. Είναι βέβαιο πως οι θεωρίες αυτές είναι έν μέρος άληθινές, γιατί μόποσαν να μάς άποδείξουμ τη φύση μερικών φαινομένων, άλλ, από το άλλο μέρος, άπεδείχθησαν τόσο άτεπαρκείς σε μερικές περιπτώσεις, ώστε οι φυσικοί να σκέπτονται την άντικατάστασή των. Κατά μέγα μέρος οι διασταγματοι αυτοί όφείλονται στην πλήρη σχεδόν άγνοια, στην όποια βρισκόμαστε προκειμένου για τους νόμους που διέπουμ τη μηχανική του ηλεκτρονίου.

Μετάφρασις Α. Α.

6 Ατομικότης ή σθένος των στοιχείων είναι ή ιδιότης που έχουν τα στοιχεία να άπαιτούμ στις ένώσεις των διάφορον αριθμόν ατόμων άλλου στοιχείου, για να κορεσθούμ, να αποτελέσουμ δηλ. σταθερές χημικές ένώσεις. Το ύδρογόνο π. χ. χρειάζεται 2 άτομα ύδρογόνου για να σχηματίση νερό. (H₂O). Σ. Μ.

ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟ ΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΟ ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Πολλές φορές συμβαίνει να γίνωνται σε' αεροπλάνα δυστηχήματα σοβαρά, που στοιχίζουμ την ζωή των έπιβατών των. Σε τέτοιες περιστάσεις το μόνο μέσον που μοποεί να σώση, είναι το άλεξιπτώτο.

Όλοι μας ξέρουμ ότι το άλεξιπτώτο δεν μοποεί να το χρησιμοποιήση παρά ένα μόνο άτομο. Αυτό όμως είναι μεγάλο μειονέκτημα. Φαντασθήτε έμπορικό αεροπλάνο με δέκα άνθρώπους. Μέχρις ότου όλοι αυτέι προφθάσουμ να φορέσουμ το άλεξιπτώτο και να πέσουμ -θα καταλάβωμε δε πόσο δύσκολο είναι, αν σκεφθώμε πόση ψυχραιμία χρειάζεται σε τόσο τραγικές στιγμές - το αεροπλάνο άσφαλώς θαχη κομματιασθή.

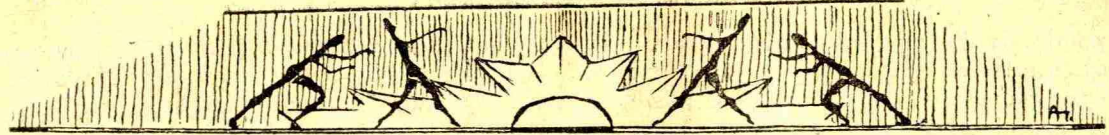
Αυτό το γεγονός έκαμ την Έπιστήμη να στραφή προς μια καινούργια λύση, να κατασκευάση δηλ. ένα άλεξιπτώτο για όλόκληρο το αεροπλάνο. Τα πειράματα είχαν άρκετή έπιτυχία. Άν όμως λάβωμε ύπόψημ μας την τεράστια πρόοδο της Αεροπορίας, με την κατασκευή των κολοσσιαίων ταξιδιωτικών αεροπλάνων, θα δοώμε πόσο δύσκολη είναι ή κατασκευή και ή χρησιμοποίησις ενός τεραστίου άλεξιπτώτου.

Οι δυσκολίες αυτές έκαμν τους έπιστήμονας να στραφούμ σε μια άλλη πλευρά, στην τελειοποίηση δηλαδή του αυτογύρου του Λα Σιέρβα, με το όποιο θα κατορθωθή ή κάθετη κάθοδος και προσγειώσις.

Ας περιμένωμε.

Α. Α. Άπ.

5 Οι ρίζες της χημείας είναι ένώσεις ύποθετικές, για να μάς διευκολύνουμ στην έξήγησι των χημικών αντιδράσεων. Τα συμπλέγματα αυτά των στοιχείων, τα όποια δεν ύπάρχουμ ποτέ έλεύθερα, ένεργούμ όπως τα άτομα. Ρίζες είναι π. χ. το ύδροξύλιον OH, το νιτροξύλιον NO₂ κ. τ. λ. Σ. Μ.



ΜΙΑ ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

(¹ Η Νεανική ψυχή, θέλοντας να συντελέσει και στην αισθητική μόρφωση των αναγνώστων της, θα φροντίσει από σήμερα να δώσει σε μια σειρά άρθρων μια σύντομη αλλά ζωντανή εικόνα της ιστορίας της τέχνης, από τα προϊστορικά χρόνια ως σήμερα.

Τα άρθρα αυτά, γραμμένα επί τη βάσει των τελευταίων πορισμάτων της επιστήμης, ελπίζουμε ότι θα δώσουν όχι μόνο μια γενική ιδέα του ζητήματος, αλλά και μια ώθηση για τη σοβαρότερη μελέτη των προβλημάτων της τέχνης, που πρέπει να απασχολούν, μαζί με τ' άλλα προβλήματα (επιστημονικά, φιλοσοφικά κ.τ.λ.), κάθε μορφωμένο άνθρωπο.)

"Όσο κι' αν επιμελινή ο ιστορικός της τέχνης μέσα στις σπηλιές της προϊστορίας, δεν θα κατορθώσει να ξεχωρίσει τον άνθρωπο-καλλιτέχνη, από τον άνθρωπο-βιοτέχνη, κατασκευαστή δηλ. πρωτογόνων εργαλείων. Όταν προσπαθούσε ο πανάρχαιος πρόγονος να λειάνει μια πέτρα και να της δώσει τη μορφή του κυνόδοντος (¹), χωρίς να θέλη έκανε μια καλλιτεχνική ενέργεια. Το ίδιο και αργότερα, όταν φτιάχνοντας ένα πρωτόγονο σκαλιστήρι ή σκεπάρι, έδινε τη μορφή της κάμψης του δακτύλου.

Τα πρώτα εργαλεία, ενώ μπορούμε να πούμε, μαζί με τον Πασκάλ, ότι αποτελούν το διαχωριστικό τείχος που υψώνεται μεταξύ του κοινωνικού ανθρώπου και του ζωικού κόσμου, δεν αποτελούν όμως κανένα είδος διαχωρίσεως μεταξύ του ανθρώπου ως βιοτέχνη και του ανθρώπου ως καλλιτέχνη.

Τα πρώτα εργαλεία είναι και έργα τέχνης, αφού έχουν μέσα τους το στοιχείο της αναπαραστάσεως, γνώρισμα βασικό κάθε καλλιτεχνικής εκδηλώσεως.

Η τέχνη λοιπόν είναι ή διδύμη αδελφή της βιοτεχνίας και ή βιοτεχνία ή μητέρα της ανθρωπότητας.

Αλλά τίθεται το ζήτημα: "Ο άνθρωπος ένοιωθε αισθητική χαρά, όταν έδλεπε ένα έργο του, ή, άκόμα, ο άνθρωπος δούλευε και αποκλειστικά για καλλιτεχνική τέρψη; Το στοιχείο της αισθητικής απολαύσεως υπήρχε, την πρωτόγονο περίοδο, και σε ποιά μορφή;

¹. Η προτίμησις του στο δόντι αυτό δεν ήταν τυχαία. Στην πάλη του με τ' άγρια θηρία είχε παρατηρήσει ότι το δόντι αυτό ήταν το πιο μυτερό και το περισσότερο αποτελεσματικό.

"Ο άνθρωπος, ξανατονίζουμε, στα πρώτα του βήματα, έντελώς άσυνείδητα έκανε τον καλλιτέχνη. Η μυτερωμένη πέτρα, το πρωτόγονο σκαλιστήρι, οι βαφές του προσώπου, οι χοντροκομμένες ζωγραφιές, κάθε, γενικά, ανάλογη εκδήλωσις, εκτός από την πρακτική σκοπιμότητα, κοινωνικής, φυλετικής ή θρησκευτικής μορφής, δεν είχε καμμία άλλη. Ο άνθρωπος δεν δουλεύει για άπλη εύχαρίστηση, αλλά για ζωτικώτατους λόγους, δεν είχε φτάσει άκόμη σε τέτοιο βαθμό πολιτισμού, ώστε να του μένει καιρός και για ιδιαίτερες καλλιτεχνικές ενασχολήσεις: οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του, (χοροί, τραγούδια, αρχιτεκτονικές απόπειρες, ζωγραφιές, γλυπτικά κατασκευάσματα) είναι στενά συνυφασμένες με την πρακτική ζωή, την οποία οργανώνουν και εξυπηρετούν.

"Ετσι ή τέχνη, που άρχισε μαζί με την τεχνική του πρώτου ανθρώπινου πολιτισμού, όχι μόνο κατά τη γέννησή της, αλλά και κατά την ανάπτυξή της, δεν ξεχώρισε, για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, απ' αυτήν.

Κάθε τεχνίτης ήταν και καλλιτέχνης. Η διαχώρισις και ή ειδίκευσις είναι συνέπειες ενός γενικώτερου καταμερισμού της ανθρωπίνης κοινωνίας, ο οποίος κατορθώθηκε σε μια περίοδο που ή ανάπτυξις των παραγωγικών δυνάμεων είχε φθάσει σ' ένα ώριμο βαθμό, ή χρονική πραγματοποίησις του οποίου εξαρτήθηκε πάντα από τις γεωγραφικές και κλιματολογικές συνθήκες, μέσα στις οποίες έζησε και ανεπτύχθη κάθε λαός.

Το ταλέντο, το επίκτητο αυτό ψυχικό προϊόν, είναι φανερό ότι ήταν άγνωστο στον πρωτόγονο άνθρωπο.

Προϊόν κληρονομικών, ψυχικών, αλλά και,

το σπουδαιότερο, έξωτερικών παραγόντων (περιβάλλον, άγωγή κ.τ.λ.) δεν ήταν δυνατόν να υπάρξει σε μια κοινωνία που οι σχέσεις των ανθρώπων ήσαν στοιχειώδεις και ή εκλεπτυνσις του συναισθηματικού κόσμου σε κατώτατη μορφή. Αυτή βέβαια ή άποψις, χωρίς να είναι όριστική, αφού ή επιστήμη δεν έχει ανακαλύψει όλους τους δρόμους που ακολουθεί ή ανθρωπινή φύσις έως ότου διαμορφωθεί, δίνει πάντως μια βάση για την εξήγησις αυτού του φαινομένου, που τόσο καιρό το θεωρούσαν όχι σαν μια φυσική συνέπεια, αλλά σαν μια υπερφυσική άρχή και οι πιο ευφάνταστοι, σαν μια μυστηριώδη φλόγα.

* *

Απομεινάρια, από τη πρώτη περίοδο της καλλιτεχνικής δράσεως του ανθρώπου, έχουμε άρκετά.

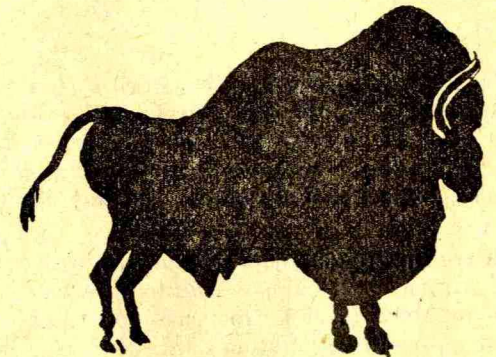
Σκαλισματα πάνω στο κόκκαλο ή στην πέτρα, πρωτόγονα εργαλεία σε διάφορα σχήματα, ζωγραφιές σε σπηλιές, οι σπουδαιότερες των οποίων βρίσκονται στην Ισπανία, στη Γαλλία, στο Βέλγιο κ. άλλ., έπλα μέσα σε τάφους, στολισμένα κάποτε με σύμβολα θρησκευτικά ή φυλετικά.

Την πρώτη περίοδο της ανθρωπίνης προϊστορίας τη χωρίζουμε σε δύο εποχές. 1) την παλαιολιθική 2) τη νεολιθική. Τα έρια ανάμεσα στις εποχές αυτές δεν είναι αδιαίρετα, αλλά πραγματικά, όφειλόμενα σε κλιματολογικές μεταβολές, που συγκλόνισαν και άναστάτωσαν την πρωτόγονη ζωή, εξαφάνισαν και δημιούργησαν ζωϊκές μορφές, έκμηδένισαν και ανέδειξαν ανθρωπίνες ράτσες. Η διαχώρισις της λίθινης εποχής σε παλαιά και καινούργια διακηρεί τις αναλογίες της και στις άλλες Ηπειρους του γήινου πλανήτη. Η συγκριτική προϊστορική και ιστορική έρευνα άποδειχνει ότι ή ανθρωπότης πέρασε από τα ίδια σκαλοπάτια εξέλιξεως και ότι οι πιο καθυστερημένες κοινωνικές μορφές έδλεπαν το μέλλον τους στον καθρέφτη των πιο εξελιγμένων. Η εποχή της επεξεργασίας της πέτρας τελειώνει με την ανακάλυψη των μετάλλων. Η χρησιμοποίησις του μετάλλου έφερε μια κυριολεκτική επανάστασις στις συνήθειες των ανθρώπων, μια ριζική άλλαγή στην κοινωνική, διανοητική και καλλιτεχνική ζωή τους.

Στην περίοδο αυτή, που βάσταξε χιλιάδες χρόνια και βαστά άκόμη και σήμερα (εποχή του σιδήρου) ή τέχνη απέκτησε μια αυτοτέλεια και τράβηξε ένα δικό της ιστορικό δρόμο.

"Ο έρευνητής, δίχως δυσκολία μελετά πια τα δεδομένα της.

Αλλά, όταν μιλάμε για ιδιαίτερο ιστορικό δρόμο, δεν έννοούμε ότι ή τέχνη άποχωρίστηκε τελείως από την κοινωνική πυραμίδα. Κάθε άλλο. Η τέχνη άπλως απέκτησε μια αυτοτέλεια, χωρίς ποτέ να παύση να όφίσταται μεταβολές μαζί με όλες τις άλλες, διανοητικές και



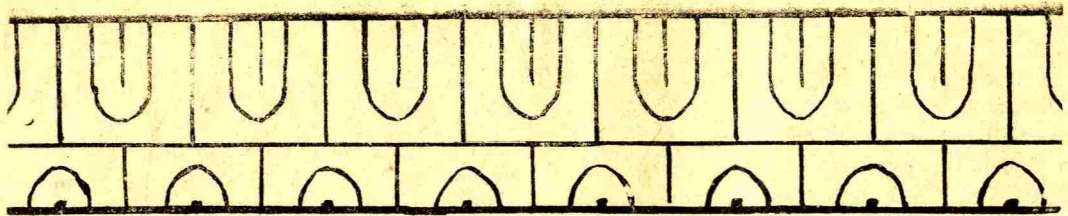
συναισθηματικές, (φιλοσοφία, επιστήμη, κτλ.) εκδηλώσεις του ανθρώπου, χωρίς ποτέ να παύση να επιρρεάζεται από τους ίδιους παράγοντες που καθορίζουν σε κάθε εποχή τη μορφή και το ύψος της κοινωνικής πυραμίδας, που ονομάζουμε με μια λέξη πολιτισμό. Ο άνθρωπος έγινε καλλιτέχνης χωρίς ποτέ να παύση να βάζει τη σφραγίδα της δεύτερης αυτής ιδιότητός του στα έργα της τέχνης του.

Η κοινωνική του ύπόστασις καθόριζε πάντα την καλλιτεχνική του δράση, κι' αυτό γίνεται πιο φανερό με την μελέτη τις καλλιτεχνικής ιστορίας των λαών.

ΘΑΛΗΣ ΘΑΛΕΡΟΣ

Στο έρχόμενο: "Από την εποχή της πέτρας στην εποχή του χαλκού.





ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ ΜΙΑΣ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΣ

Η ΦΑΝΕΡΩΜΕΝΗ

Ἡ ἴδρυσις τῆς Φανερωμένης στὴ Σαλαμίνα, μιᾶς ἀπὸ τὶς πρὸ ἱστορικῆς μονῆς τῆς Ἀττικῆς, συμπίπτει μὲ τὰ τέλη τοῦ 17ου αἰῶνος, οἱ ἀρχές τῆς ὅμως, ὅπως καὶ μὲ τὶς ἀρχές πολλῶν ἄλλων μοναστηριῶν συμβαίνει, ἀνακατεύονται μὲ τὸν θρύλο.

Κατὰ τὴν παράδοσιν ὁ «γεωπόνος, μετερχόμενος καὶ τὴν τεκτονικὴν» Λάμπρος Κανέλλος, ἀπὸ τὰ Μέγαρα, εἶδε στὸν ὕπνου τοῦ Θεοτόκου, ἢ ὁποῖα τὸν διέτασσε νὰ ἔλθῃ στὴν βόρεια ἀκρὴ τοῦ νησιοῦ καὶ ἐκεῖ νὰ χτίσῃ τὴν ἐκκλησίαν τῆς. Πράγματι ὁ Λάμπρος, ἀφοῦ ἐπῆρε καὶ ἄλλων σεβαστῶν προσώπων τὴν συμβουλή, ἐξεκίνησε καὶ κατέβηκε στὴν παραλία τῶν Μεγάρων, ἀλλὰ, γιὰ μεγάλη του λύπη, κανένα πλοῖο δὲν ἦταν ἐκεῖ, γιὰ νὰ τὸν ἔφερνε στὴν ἀπέναντι παραλία. Ἐχοντας ὅμως ἐκείνος πίστη στὸ ἔργον του, ἀπλωσε στὴ θάλασσα τὸν μάλλινο ἐπεנדύτη του, ἐδεήθηκε θεομὰ καὶ ἀνέβηκεν ἐπάνω, ἐνῶ ἐκεῖνον, σὰν ν' ἀπόχτησε συνείδηση γιὰ τὸ πολῦτιμό του φορτίο, ἔφερε τὸν Λάμπρο στὸ ποθητὸ μέρος, χωρὶς ἢ θάλασσα νὰ βρέξῃ οὔτε τὶς ἀκρὲς τῶν ποδιῶν του. ἀπαράλλαχτα, δηλαδή, ὅπως ὁ Λάμπρος εἶχε διαβάσει στὰ παλῆα συναξάρια καὶ, περισσότερες φορές, εἶχεν ἀκούσει ἀπὸ τῶν γερόντων τὰ στόματα νὰ κατορθώνουν ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ.

Ἐφθασε λοιπὸν ὁ Λάμπρος στ' ὄρισμένο μέρος, ὅπου διασώζονταν ἀκόμη ἐρείπια παλαιότερου μοναστηριοῦ τῆς Παναγίας, ἔσκαψε καὶ ἀνάμεσα ἀπ' τὶς πέτρες ξέθαψε ἕνα μαῦρον εἰκόνημα τῆς Παναγίας—αὐτὸ ποὺ βλέπει κανεὶς ἀκόμη ὡς τὰ σήμερα, δεξιὰ στὸ παρεκκλήσι. Στὴ θέσιν αὐτὴ ὁ Λάμπρος ὕστερα ἀπὸ λίγο, μὲ τὴν συνδρομὴ τοῦ κόσμου, ἔχτισε τὸ μεγάλο μοναστήρι τῆς Παναγίας τῆς *Φανερωμένης*, ἐκεῖ δέ, ἀφοῦ ἐγκατέλειψε τὴν οἰκογενειακὴ ζωὴ, ἀποσύρθηκε μὲ τὰ παιδιά του, ἔγινε μοναχὸς μὲ τὸ ὄνομα Λαυρέντιος καὶ ἠγοούμενος τοῦ μοναστηριοῦ τοῦ ὁποίου ἦταν κτίτορας. Στὸ ἀρχεῖο τῆς Μονῆς, μαζί μὲ τ' ἄλλα σημειώματα

καὶ πολῦτιμα ἔγγραφα εὐρίσκεται καὶ τοῦτο: «1670-Μαΐου 17. ἦλθα ἐγὼ ο εὐτελεῖς λαυρέντιος εἰς νυσὶν τῆς λεγομένης τὸ Ἐπικλῆν σαλαμῆνης καὶ ἀνακαίνισα τὸ μοναστήριον ποῦ ἦτον ἐριμομένο ἀπὸ καιρῶς».

Ἀργότερα ὁ Λαυρέντιος, ποθῶντας μιὰ τέλεια ἀφοσίωσιν στὸ Θεό, ποὺ τὴν εὐμένειαν ἔδειξε σ' αὐτόν, ἀποσύρθηκε στὸ λιτὸ Ἀσκητήριόν του, ποὺ διέταξε νὰ τοῦ χτίσουν πάνω σ' ἀπόκημνους βράχους τοῦ γειτονικοῦ μὲ τὸ μοναστήριον βουνοῦ. Τὸ ἴδιο σημείωμα παρακάτω λέει:

«ἡς τοὺς 1707 ἐν μηνὶ μάρτιον 9 ἡμέρα τον ἁγίου σαρατο ἐκυμῖθι ὁ μακαρίτης ὁ κτήτορας του μοναστηριοῦ ονόματι λαυρέντιος τὸ ἐπικλῆν ἐκ μιγάρου πατριδος».

* *

Ἡ Μονὴ τῆς Φανερωμένης ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλον στὴν ἱστορίαν τῆς Ἀττικῆς, κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια τῆς Τουρκοκρατίας. Στὸν περίφημο ἀρματολὸ Μητρομάρκα, ποὺ αὐτὸς μόνος κράτησε περισσότερον κατὰ τὴν ἄτυχον ἐπανάστασιν στὰ 1770, φάνηκε πολὺ εὐεργετικῆ, ὥστε, ὅταν αὐτὸς πληγωμένος σὲ μιὰ συμπλοκὴ ἔνοιωθε νὰ πλησιάσῃ τὸ τέλος του, τὸ τραγοῦδι λέει πὼς τὸ σπαθὶ του τ' ἀφιέρωσε στὴ Φανερωμένη μὲ τὸ δίστιχο:

«τῶν ἀντρείωμένων τ' ἄρματα δὲν πρέπει νὰ πουλιῶνται, πρέπει σὲ τέτοιαν ἐκκλησίαν νὰ ναι νὰ λειτουργιῶνται»

Περισσότερες ὑπηρεσίες ἡ Φανερωμένη, ποῦταν τ' ὄχυρότερον μοναστήριον τῆς Ἀττικῆς, προσέφερε στὴ μεγάλη Ἐπανάστασιν, ὅπως καὶ ὅλο τὸ νησί, ποὺ εἶχε δεχθῆ, καθὼς λένε, περισσότερες ἀπὸ ἑκατὸ χιλιάδες ψυχῆς. Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Διονύσιος στὰ 1822 στέλλει στὴ Φανερωμένη γι' ἀσφάλειαν τὰ κειμή-

λιά καὶ τὶς βιβλιοθήκας τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν μοναστηριῶν τῶν Ἀθηνῶν καὶ ὄχι μόνον αὐτά, ἀλλὰ, καθὼς λένε, καὶ ἀπ' τὴν Πόλιν ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος Ε' εἶχε στείλει βυζαντινὰ κειμήλια καὶ πανοπλίαις στ' ὄχυρόν μοναστήριον.

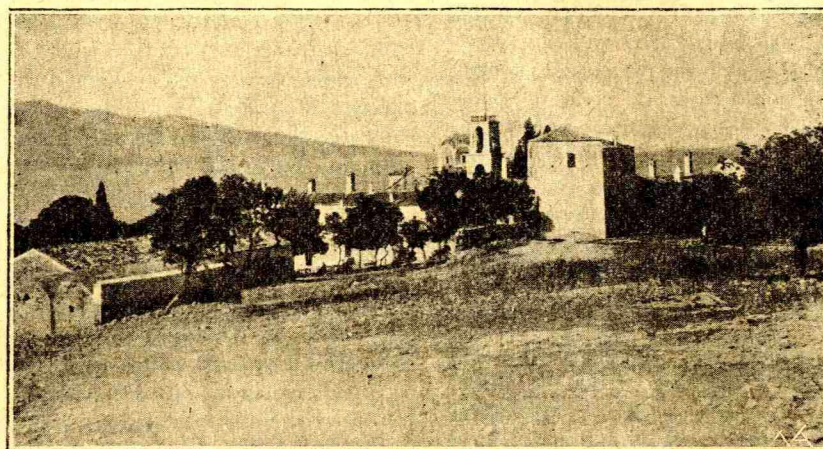
Ἡ Φανερωμένη εἶχε δεχθῆ στὰ 1923 τὸ Βουλευτικὸ καὶ τὸ Ἐκτελεστικὸ Σῶμα τῶν Ἑλλήνων, πολλὰς δὲ φορές εἶχε γίνῃ τὸ στρατηγεῖο τῶν πολεμικῶν ἐπιχειρήσεων τῆς Ἀνατολικῆς Ἑλλάδος.

Πάρα κάτω παραθέτουμε δυὸ κομμάτια δημοτικῶν τραγοιδιῶν ἀναφερόμενα στὴν Φανερωμένη κατὰ τὴν Ἐπανάστασιν.

«Χωριά καὶ κάστρα καὶ βουνά, καὶ ὅλα τὰ Μοναστήρια
ἐδιάβηκα, τὰ πάτησα καὶ τὰ κανα ὅλα στάχτη,
μὰ ἡ Παναγία τῆς Κούλουρης τὸ μέγα Μοναστήρι,
ὅπουχει ἐξήντα σήμαντρα καὶ εἰκοσιτρεῖς καμπάνες
στέκεται καὶ μὲ πολεμᾷ
δεκάξην φόρους ἔκαμα καὶ εἰκοσιεννὴ γιουρούσα
μὰ ἡ φωτιά τῆς μ' ἔκαψε, φεύγω καί τὴν ἀφίν».

* *

Ἡ Φανερωμένη, σὰν ὅλα τὰ μοναστήρια, εἶναι ἕνας μεγάλος τετράγωνος περίβολος, μὲ τὰ κελλιά τῶν μοναχῶν γύρω, καὶ ψηλὸ τετράγωνο πύργον στὴ ΝΑ. γωνίαν· βαρὺ καὶ μονότονον συγκρότημα κτιρίων, ποὺ μόνον ἡ καμαρωτὴ



Τὸ Μοναστήριον τῆς Φανερωμένης

Τὸ ἕνα ὁ λαϊκὸς ποιητὴς βάζει στὸ στόμα τοῦ ἐνδοξοῦ ἀρχιστρατήγου τῆς Στερεᾶς Καραϊσκάκη, ὅταν, παραμονὴ τοῦ ἁγίου Γεωργίου στὰ 1827, βαρεῖα πληγώθηκε στὴν ἄτυχον μάχην τοῦ Φαλήρου καὶ τὴν ἄλλη ἡμέραν μεταφέρθηκε στὴ Σαλαμίνα.

«Ἐγὼ καὶ ἂν ἐλαβῶθηκα, συντρόφια, μὴ λυπᾶσθε, πάω ταχὺ στὴν Κούλουρη, μεσ' στὴ Φανερωμένη ποῦ ν' οἱ βασιλικοὶ γιατροὶ, νὰ γιάνουν τὴν πληγὴ μου καὶ νὰ κρεμάσω τ' ἄρματα ἀπάνω στ' ἅγιον βῆμα καὶ ὅς τὰ διαβάσῃ ὁ λειτουργὸς θεὸ νὰ τὰ βάλλω [νᾶρθω».

Τὸ δεύτερον ἐξυμνεῖ τὴ δύναμιν τοῦ Μοναστηριοῦ καὶ τὴν ἀντοχὴν του, μὲ τὴν ὁποῖαν ἐγονάτισε τὴν ἀγέρωχον ὑπερηφάνειαν τοῦ ἀκατάσχετου Κιουταχῆ.

μεγάλῃ πύλῃ, λίγες παχῆς καὶ ἀκανόνιστες ἀντειρίδες, νεώτερον μπαλκόνιον καὶ ἄνισες στὸ ὕψος στέγες τοῦ δύνουν λίγη χάριν. Ἀντίθετα, πρὸς τὰ μέσα ἢ αὐτὴν, μὲ τὶς σειρὰς τῶν κελλιῶν ποὺ ἔχουν πρόσωπον πρὸς αὐτήν, μὲ τὶς διαδοχικὰς, βαθιεῖς καμάρες καὶ τὰ λοξὰ μ' ἀλλεπάλληλες μεγάλες γωνιὰς σκαλιά, ποὺ ὀδηγοῦν ἐπάνω, σ' ἀνοικτὰς στοῖες καὶ ἐξῶστες, μᾶς παρέχει ἕνα γραφικὸν ἐσωτερικόν, ποὺ τὸ ἐπιτείνουν δυὸ πανύψηλα κυπαρίσσια καὶ ἕνα κωδωνοστάσιον, νεωτέρων ὁμοῦ χρόνων.

Στὴ μέσην τοῦ περιβόλου ὑψώνεται τὸ καθολικόν, ὅπως λέγεται ὁ ναὸς τῶν μοναστηριῶν. Εἶναι ἕνα ἀπλό, μεγάλο ὀρθογώνιον οἰκοδόμημα χτισμένον μὲ πελεκητὰς πέτρες· στὴ μέσην τῆς στέγης ὑψώνεται ἕνας μεγάλος τροῦλλος, στίς γωνίας δὲ τέσσαρες μικροὶ τετράγωνοι, χωρὶς ν' ἀνταποκρίνονται ἐσωτερικὰ σὲ ὕψωσιν τῆς

δορφής, διαμορφωμένοι εις παρεκκλήσια και καμωμένοι για λόγους διακοσμητικούς και οχυρωματικούς μαζί. Ωραία πιάτα ανατολίτικα στολίζουν τις προσόψεις του ναού, τόν κεντρικό τρούλλο. Ο ναός εσωτερικώς, με δυο σειρές κολώνες χωρίζεται σε τρία μέρη, κλίτη όπως λέγονται, με το μεσαίο πιο φαρδύ και πιο ύψηλό, σε ρυθμό βασιλικής με τρούλλο.

Μεγαλύτερη σπουδαιότητα έχει η έσωτερική διακόσμηση, με τοιχογραφίες καμωμένες στο 1735 από τον Άρχειο ζωγράφο Γεώργιο Μάρκο και τους μαθητές του, σύμφωνα με την ακόλουθη επιγραφή που βρίσκεται στη δεξιά παραστάδα του δυτικού τοίχου:

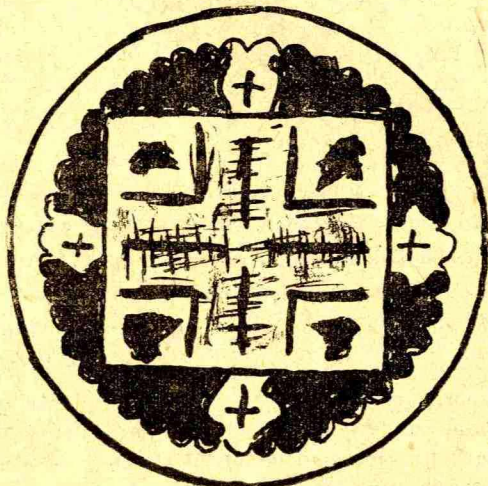
«ΑΨΑΕ'. Ιστορήθη ο θεός και πάνσεπτος ναός ούτος της Μεταμορφώσεως του κυρίου θεού και Σωτήρος ημών, διά συνδρομής κόπου τε και δαπάνης του πανοσιωτάτου εν ιερομονάχους και προσκυνητού και καθηγουμένου Ίωακείμ, υιού του όσιωτάτου μοναχού Λαβρεντίου, κτητόρου ταύτης της Μονής, άμα τε και ευρισκομένου Ίωάσαφ τε και Μακαρίου, αρχιερατεύοντος του πανιερωτάτου και λογιωτάτου Μητροπολίτου Αθηνών κυρίου Ζαχαρίου—Ιστορήθη δε διά χειρός Γεωργίου Μάρκου εν πόλεως Άργους και του μαθητού αυτού Νικολάου Μπενιζέλου, Γεωργάκη και Αντώνιος»

Οι τοιχογραφίες της Φανερωμένης δεν έχουν μεγάλες καλλιτεχνικές αξιώσεις, όπως άλλα αρχαιότερα βυζαντινά έργα διατηρούν βέβαια την βυζαντινή παράδοση στη σύνθεση και στην εκτέλεση, με τον σχηματοποιημένο διακοσμητικό χαρακτήρα τους, έχουν όμως μια σκληράδα και μια άκαμψία, γενική άλλωστε στα έργα της τουρκοκρατίας. Έν τούτοις, μολονότι ανήκει σ' εποχή παρικμής, η Φανερωμένη είναι αξία θαυμασμού, για τον εικονογραφικό της πλούτο και για την έλευθερία της φαντασίας, με την όποία είναι προικισμένος ο τεχνίτης, με τις αναρίθμητες σκηνές από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη και την ειχενογράφηση μαρτυριών από τα συναξάρια των ηρώων της πίστωσης. Με τις σοβαρές μορφές των αγίων και όσιων της εκκλησίας, που παρατάσσονται ολόγυρα στα κάτω μέρη των τοίχων, την διδακτική άρηγηματικότητα των σκηνών της Κ. Δ. στις καμάρες, την συγκινητική επίδειξη των μαρτυρολογίων στους πλάγιους τοίχους, την χαρούμενη εικονογράφηση της Γενέσεως και των Αΐνων απ' τους Ψαλμούς στ' άνω μέρη των πλαγίων κλιτών, και τη σκεπτική παράσταση της περιφημής Δευ-

τέρας Παρουσίας, που απλώνεται σ' όλο σχεδόν τον δυτικό τοίχο, η Φανερωμένη δεν φέρνει κούραση και πλήξη, άλλ' αντίθετα, προδιαθέτει τόν επισκέπτη για μιá προσεκτική παρατήρηση.

Έκείνο κυρίως που μάς διδάσκει η Φανερωμένη, με το θερμό έσωτερικό της, είναι τούτο: ότι δηλ. η τέχνη για να συγκινήσει δεν χρειάζεται έξωτερικό μόνο, ύλική ύπεροχή ενός λαού ή μιás εποχής, αλλά κι' ένα βαθύτερο αίσθημα, μιá έσωτερική αίτια, που οι έξωτερικές άφορμές την κάνουν να εκδηλωθί σ' όλη της τη δύναμη. Η εποχή που έγινε η Φανερωμένη, δεν είχε το πρώτο: ο λαός έστέναζε κάτω από το βάρος σκληρής δουλείας. Δεν του έλειπε όμως το αίσθημα: στα τυπικά έργα των εκκλησιών, άφινε οραγιάς να φανερωθί όλος όπόνος του, με μιá κρυφή έλπίδα για ένα μέλλον άξιο του παρελθόντος του, ζωγραφίζοντας κ' αναπτύσσοντας σκηνές των παθών του Χριστού και των μαρτύρων της θρησκείας του, που ένίκησαν, με την πίστη τους σε μιá ιδέα, κάθε έξωτερική βία, ενώ άλλοτε στα έργα του όλας άφινε να ξεσπάσει ή αισιοδοξία του μ' όλη τη χαρά για τη ζωή. Ένα έργο τέχνης, ζωντανό μαρτύριο του πολιτισμού, δηλ. της ζωής σ' όλες τις εκδηλώσεις, ενός λαού ή μιás εποχής πρέπει να το βλέπουμε σύμφωνα με το πνεύμα και την εποχή που τούτο αντιπροσωπεύει: έτσι κι' η Φανερωμένη, μ' όλη την, εν σχέσει με αρχαιότερα έργα, κατάπτωση στην τέχνη, είναι ένα αξιολόγητο μνημείο, που το έξυψώνει στη συνείδησή μας περισσότερο ή θνικη ίστορία με την όποία τούτο συνδέεται.

Δ.Ι.Π.



Θ Κ Υ Κ Λ Ο Σ Μ Α Σ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΙ ΜΑΣ ΣΤΗ ΒΑΡΚΙΖΑ

Η ΠΡΩΤΗ ΔΙΚΗΓΟΡΙΚΗ ΑΜΟΙΒΗ

Κάτι άρχισε να ψιθυρίζεται εκείνο το βράδυ στην κατασκήνωσι. Τα παιδιά, σκορπισμένα σε παρέες, κουβέντιαζαν μυστικά κι' ήταν περνούσε κοντά τους κανείς από τους «Άκαδημαϊκούς» άρχιζαν χασμουρητά και τεντώματα!

Στό: Άρχηγείο ανησύχτησαν. Έκτακτος συγκέντρωσι του προσωπικού, τά μεσάνυχτα. Οι Άρχηγοί έτέθησαν εν έπιφυλακή. Μήπως έτοιμάζεται καμμιá στάσις;

Πέρασε έτσι μιá νύχτα άγωνίας, ώσπου—τέλος πάντων—το φωτεινό άστρο της ημέρας έφώτισε τη γή και το σκοτεινό μυστήριο. Τα μυστικά έπαυσαν πιά, γιατί έλοι τώρα μιλούσαν έλεύθερα για τόν νεαρό Νόμο 5281 «περί σπαρίλας» (τεμπελιάς), που έψήφισε και έδημοσίευσε η Βαρκιζαία Άκαδημία, και διά του όποιου «άπασα η Βαρκιζαία περιφέρεια εκηρύσσεται εις κατάστασι σπαρίλας, άπηγορεύεται δε αυστηρώς πάσα κίνησις της κεφαλής, του κορμού και των άκρων, ειμή διά καταβρόχθισιν φαγητοδ...»

Τά πάντα μετεδλήθησαν σε σπάρους την ημέρα εκείνη. Ός και τά πεδκα έμειναν κρεμασμένα τεμπέλικα, γιατί ο κύρ Αΐολος έσπάρωσε και κείνος.

Μπροστά όμως στην τόσο τεράστια έπιτυχία του Νόμου, η σεπτή Βαρκιζαία Άκαδημία δεν έμεινε άσυγκίνητος. Φοβήθηκε, η τσαμένη, μήπως βαρεθούν τα παιδιά την καινούργια κατάστασι και επαναστατήσουν, και γι' αυτό ιδρύει έκτακτον... σπαροδικεϊον, για να δικάσει τους άναιδεις εκείνους, που έτόλμησαν να έργασθουν, παραβιάζοντας τόν Νόμον.

... Ανάφτηκε λοιπόν μεγαλοπρεπώς, το βράδυ, η λάμπα της βενζίνης, στήθηκε η έδρα του δικαστηρίου—πίσω απ' την όποία τοποθετήθηκε μιá μοτοσυκλέττα για να χρησιμοποιηθί η καραμούζα της ώς... προεδρικός κ' δων—ένας πάγκος άπετέλεσε το έδώλιον των κατηγορουμένων και ένα κοφίνι με κρομύδια την... έδρα της υπερασπίσεως.

Ήταν 8 μ. μ. όταν ο πρόεδρος και ο εισαγγελεύς κατέλαβον τās έδρας των. Πίσω, καθάλα στην μοτοσυκλέττα ήταν ο... γραμματεύς

του Σπαροδικεϊου και πρό των κρομυδιών έστατο με ύφος δέκα Ρωμαίων συγκλητικών ο συνήγορος της υπερασπίσεως.

Το δικαστήριο, συμφώνως προς τās νεωτέρας Ποινικάς Δικονομίας, ήτο μικτόν, από τατικους δικαστάς και ένόρκους. Οι δύο ένορκοι εξέλεγησαν υπό του... άκροατηρίου, έδουτήχθησαν εκ της αυτής πηγής και μερικοί κατηγορούμενοι, και η διαδικασία ήρχισεν εν τώ μέσω της νυκτός και της καραμουζοφωνίας—του προεδρικού κώδωνος.

Η υπεράσπισις, φυσικά, υπέβαλεν έλας τās δυνατός και μερικάς αδυνάτους ένστάσεις (κακής συνθέσεως του δικαστηρίου, μη νομίμου διεξαγωγής της έκλογής των ένόρκων), που το δικαστήριο εν είχε την καλωσύνη... χάριν συντομίας της διαδικασίας να άπορρίψη.

Μετά την εξέτασι των μαρτύρων... τους όποιους ο πρόεδρος κατέβρεχε με τη σειρά—πληρώνων έτσι αυτοπροσώπως, μ' ένα ποτήρι νερό, που του έπρομήθευεν από πίσω ο κ. γραμματεύς, την μαρτυρικήν άποζημίωσιν—ήκολούθησεν η άγόρευσις του Εισαγγελέως, καταφερθέντος κατά των παραβατών του σωτηρίου Νόμου, κατόπιν άπελογήθησαν οι κατηγορούμενοι και μετά ταύτα ήγόρευσεν ο συνήγορος, προς τόν όποιον ο κ. Πρόεδρος παρετήρησεν ότι πρέπει να εκφράζεται διλιγότερονομικώς «γιατί το άκροατήριο δεν σκαμπάζει από δαυτά!»

Η πολυλόβητος τέλος στιγμή έφθασεν. Το Σπαροδικεϊον άπεσύρθη προς σύσκεψιν. Οι κατηγορούμενοι άγωνιούν, ο γιατρός τρέχει για να προσκομίσει αϊθέρα και ένέσεις καμφοράς προς πρόληψιν λιποθυμιών και ο συνήγορος κυττάζει να κανονίσει την... άμειδή του. όταν η καραμούζα άντηχεί και οι δικασταί επανέρχονται μεγαλοπρεπώς εις τās έδρας των. Ο πρόεδρος διατάσσει: «κατηγορούμενοι, θρητιο, χωροφύλακες, παρουσιάστε άρμ!»

Οι κατηγορούμενοι τρέμοντες μόλις μπορούν να σταθούν, ενώ οι τσουγκράνες και τά φυτάρια των χωροφυλάκων λάμπουν απ' την σκουριά στο άπλυτο φώς της λάμπας.

... «Τὸ ἕκτακτον ἐν Βαρκίῳ Σπαροδικεῖον ἀκούσαν κ.τ.λ... κ.τ.λ... διὰ ταῦτα καταδικάζει τοὺς κατηγορουμένους νὰ ..φάνε ἀπὸ μιὰ σοκολάτα Παυλίδου (τὴν ὅποιαν προσέφερεν ὁ κ. πρόεδρος ἰδιοχείρῳ.) καὶ νὰ κατάσχουν αὐριον τὸ μεσημεριανὸ φροῦτο τῶν... ἐνόρκων.

Σύμφωνοι, μὰ τώρα τὸν λόγον ἔχει καὶ ἡ ὑπεράσπισις. Τί; γιὰ τὴν ψυχὴ τῶν πεθαμένων φώναζε τόσην ὥρα;...

— «Κύριοι κατηγορούμενοι, τὴν ἀμοιβή μου, ἀλλοιῶς θὰ σᾶς ἐγείρω ἀγωγὴν!»
 Ὁ ἕνας φρονίμως ποιῶν ἔκοψε τὴν σοκολάταν στὰ δύο καὶ τὴν ἐμοιράσθηκε μετὰ τὸν δικηγόρον, ὁ ἄλλος ὅμως ἐφρόντισε νὰ τὸ στρίψῃ ἀλὰ φραντσέζικα.

Ὁ κ. συνήγορος ὅμως δὲν χαρίζει κάστανα. «Σὲ συγυρίζω αὐριο ἐγώ!» εἶπε, καὶ ἀπήλθεν εἰς τὴν σκηνὴν του.

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ μεσημέρι, ἡ «μαρτίκα» (σερβιτόρος τῆς ἡμέρας) τοῦ Ἀρχηγείου προσεκόμεζε τὴν πιατέλλα μετὰ ὑπέροχο σταφύλι. Ὁ κ. συνήγορος καιροφυλακτοῦσε. Μόλις ὁ «ἀρχίσπαρος» ἦτοι ὁ πρῶτος ἐνόρκος — ἐπῆρε τὸ τσαμπὶ του καὶ τὸ καμάρωνε. γλύφοντας τὰ χεῖλη του, φρίπ! ἡ χεὶρ τῆς δικαιοσύνης τὸ βουτᾶ, ἐν ὀνόματι τῆς ἀποφάσεως τοῦ σπαροδικείου. Ὁ κ. σπαροδικὴς μένει ἔκπληκτος — εἶχε ξεχάσει τὴν ἀπόφασιν ποὺ ἔδωκε τὸ προηγούμενον βρῖδου — ἀλλὰ καὶ ὁ κατηγορούμενος, στὸν ὅποιον ἀνῆκε τὸ φροῦτο, ἔμεινε μετὰ τὸ στόμα ἀνοιχτό.

— «Ἐ! κύριε συνήγορε! Τὸ σταφύλι μου ἀνήκει!»

— «Τί λές, καλέ μου! Εἶναι ἡ ἀμοιβή μου. Τί, θάρρεψες πῶς θὰ μου ξεφύγῃς;»

— «Τίνοι δικαίωματι, κύριε συνήγορε, βιαιοπραγεῖτε;...»

— «Ἐπαναστατικῶ, κατηγορούμενε...»

Ἐν τῷ μεταξῷ τὸ σταφύλι κατεδροχθίσθη, παιδιὰ ἐφώναζαν «μπιζ» καὶ ὁ κ. συνήγορος ἀπῆρχετο, τρίβων τὴν κοιλιὰ του. Ὁρισμένως θὰ ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος, γιὰτὶ ἡ ἀμοιβή του ἦταν ἡ πρωτοτυπώτερη τοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἦταν ἡ πρώτη του: Μόλις δευτεροετῆς τῆς Νομικῆς γὰρ.

Αὐγουστος 1931

Ὁ Ἰδιος



Ἡ «Νεανικὴ Ψυχὴ» μετὰ πολλὴν χαρὰν δέχεται γράμματα καὶ συνηγορίας ἀπὸ τοὺς ἀναγνώστας τῆς, τοὺς ὁποίους θέλει νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ βοηθήσῃ, εἰς ὅ,τι θὰ μπορούσε, (λόγου χάριν εἰς ζητήματα σπουδῶν, μελέτης ἢ ὅ,τι δήποτε ἄλλο). Θέλει νὰ τοὺς κάμῃ φίλους καὶ νὰ τοὺς δώσῃ τίς εὐκαιρίας ποὺ παρέχει τὸ πρόγραμμα τῆς ΧΑΝ.

Στρατῆν Χατζηναποτόλου. Βάρκιζαν. Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὸ κομμάτι ποὺ μοῦ ἐστειλάτε μετὰ ὑποχρεῶναι τὸ εὐγενικὸ γράμμα ποὺ τὸ συνοδεύει. Θὰ τὸ χρησιμοποιήσω γιὰ μιὰ περιγραφή τῆς Κατασκευῆς, ποὺ θὰ δημοσιευθῇ στὸ ἐρχόμενο.

Δημ. Πανουργιᾶν. Λεβάρδειαν. Εὐχαριστῶ πολὺ γιὰ τὴν πρότασίν σας νὰ μᾶς ἀντιπροσωπεύσετε στὴν πόλιν σας. Γράψτε μας τί μπορούτε νὰ κάμετε, συγκεκριμένως. Τινοκατάλογος θὰ σᾶς σταλῇ.

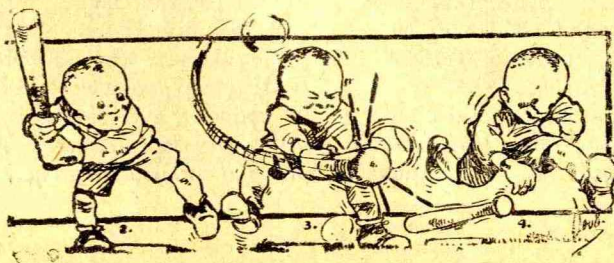
Λδα Γ. Καραγκούνη Ἰσθιαίαν. Συνδρομὴ ἐλήφθη. Εὐχαριστῶ.

Φίλον μας. Πειραιᾶ. Ἡ «Γιγαντομαχία», εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, ἀλλὰ ἡ ὑπερκαθαρεύουσα γλῶσσα τῆς ἐμποδίζει τὴν δημοσίευσιν. Ἄν μπορούτε νὰ τὴν ἀπλουστεύσετε, στείλτε τὴν πάλι.

Ἀνδρέαν Γδαυμάκων. Βάρκιζαν. Εὐχαριστῶ γιὰ τὴ μικρὴ μετάφρασιν ποὺ μοῦ ἐστειλάτε. Πάει πολὺ, ὅμως, νὰ μοῦ γράψετε ὅτι μ' αὐτὴν ἐξυπηρετεῖτε τὸ Περιοδικό. Δὲν νομίζετε; Ἄλλωστε εἶναι γραμμένη σὲ ἀστατὴ γλῶσσα, ὥστε δὲν μπορεί νὰ δημοσιευθῇ, ὅπως εἶναι.

Worims. Πειραιᾶ. Τὸ γράμμα σας εἶναι κατὰ γιὰ τὸ ὅποιο πρέπει νὰ σᾶς εὐχαριστήσω. Ἡ ἀπλότης καὶ ἡ εἰλικρινεία του μοῦ ἦταν ἐξαιρετικὰ εὐχάριστα. Τὸ ποίημα ποὺ μοῦ στέλνετε θὰ δημοσιευθῇ στὸ προσεχές. Δὲν περνάτε ὅμως καμιά φορὰ ἀπὸ τὰ γραφεῖα μας νὰ μετὰ ζητήσετε, φέρνοντας μαζίν καὶ μερικὰ ἄλλα ἀπ' ὅσα ἔχετε γράψῃ; Ἐλπίζω ὅτι ἡ Ὁργάνωσίς μας θὰ μπορέσῃ σημαντικὰ νὰ σᾶς βοηθήσῃ στὸ ζήτημα τῶν σπουδῶν.

Ο ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ



ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΙΔΡΥΘΕΙΣΑ ΤΩ 1841

Κεφάλαια Μετοχικά και Ἀποθεματικά

Δρχ. 1.205.000.000.—

Καταθέσεις (τῆ 31 Δεκεμβρίου 1930)

Δρχ. 7.150.000.000.—

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ	ἐν Ἀθήναις.
ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα.
ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ	ἐν Νέα Ὑόρκῃ: 51 Maiden Lane
ΓΡΑΦΕΙΟΝ	ἐν Σικάγῳ: 33 S. Clark Street.
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΤΑΙ	εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Ἡ Ἐθνικὴ Τράπεζα τῆς Ἑλλάδος ἐκτελεῖ πάσης φύσεως τραπεζικὰς ἐργασίας εἰς τὸ ἐσωτερικὸν καὶ τὸ ἐξωτερικόν, ὑπὸ ἐξαιρετικῶς συμφέροντος ὄρου. Δέχεται δὲ καταθέσεις (εἰς πρώτην ζήτησιν, ἐπὶ προθεσμίᾳ καὶ ταμιευτηρίου) εἰς δραχμὰς καὶ ξένα νομίσματα, μὲ λίαν εὐνοϊκὰ ἐπιτόκια.

HELLENIC BANK TRUST COMPANY NEW YORK 51 MAIDEN LANE

Ἰδρυθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης τῆς Ἑλλάδος, συμφώνως μὲ τοὺς νόμους τῆς Πολιτείας τῆς Νέας Ὑόρκης, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλλήνων.

Κεφάλαια ὀλοσχερῶς καταβεβλημένα

Δολλ. 1.500.000.—